

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραμμ.
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Φ
Αριθμός Λήσης
4036

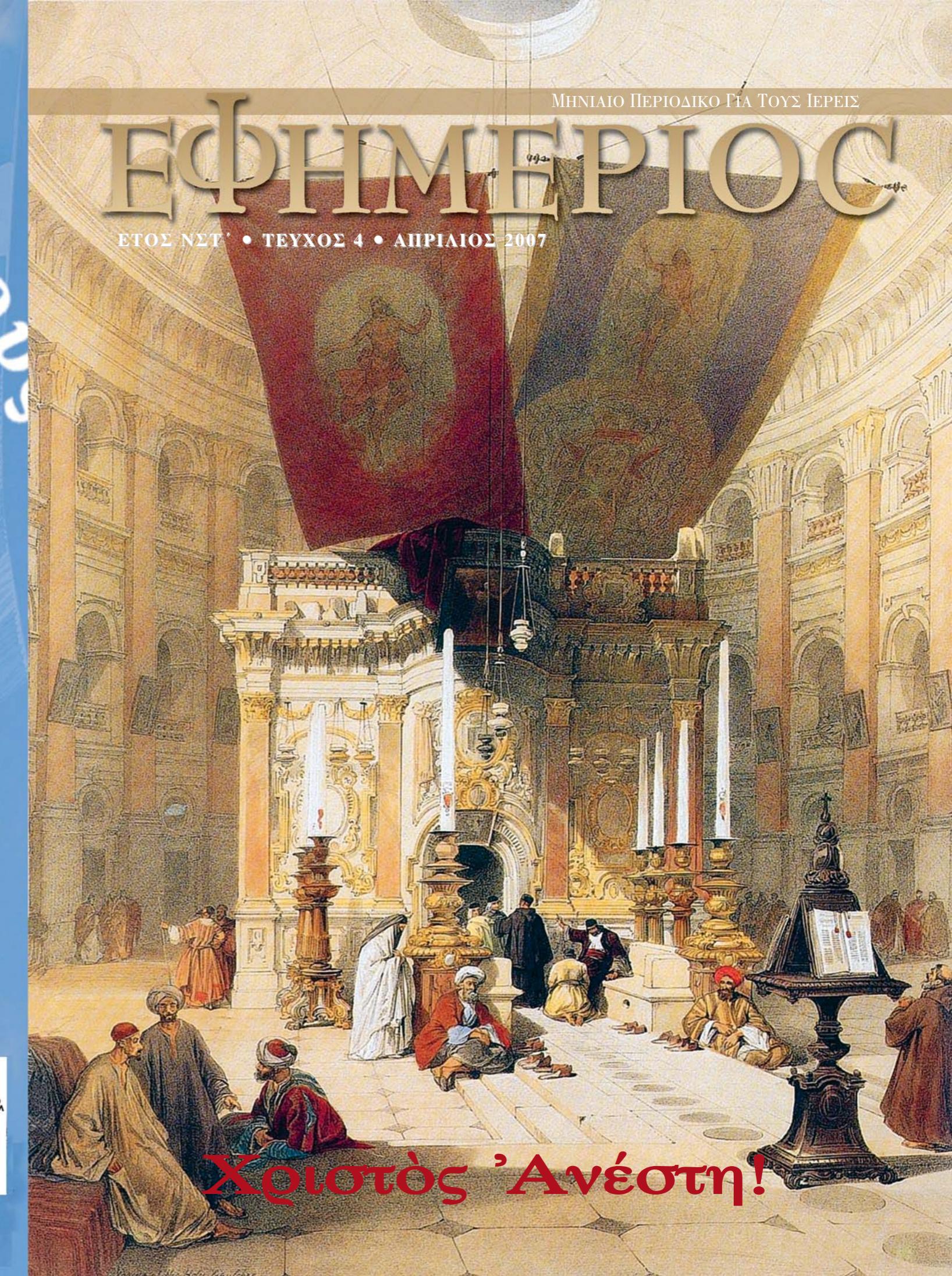
ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος και ακούς
Λόγος και ακούς Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους Ιερεῖς

Ίωάννον Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Έφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Αρχιεπισκόπου Αθηνῶν καὶ πάσης
Ἐλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

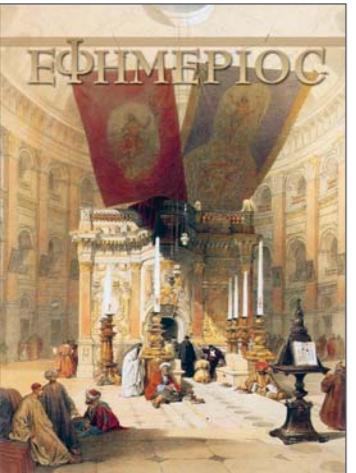
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἐπικοινωνιακῆς
Ὑπηρεσίας τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ο Αρχιγραμματεύων τῆς Ι. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἵασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ι. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἵασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἵασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Τὸ Ιερὸ Κουβούκλιο τοῦ Ζωοδόχου καὶ Παναγίου Τάφου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀνεγέρθηκε τὸ 1910 ἐπὶ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων Πολυκάρπου ἀπὸ τὸν Μυτιληνὸν ἀρχιτέκτονα Κάλφα Χατζῆ Κομηνόν. Ἡ λιθογραφία είναι τοῦ βρετανοῦ ψωγράφου David Roberts (1796-1864) ποὺ ἐπισκέφθηκε τοὺς Ἅγιους Τόπους καὶ τὴν Ι. Μ. Σινᾶ τὸ 1839. Φιλοτέχνησε 123 λιθογραφίες μὲ φωτογραφικὴ ἀκρίβεια καὶ προσφέρει σημαντικές πληροφορίες ὅχι μόνο γιὰ τὰ μνημεῖα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἔξαπλωση τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν ὑπαρξὴ μνημείων μὲ ἔντονες ἐπιδράσεις του. Ἡ φωτογραφία προέρχεται ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Ι. Μ. Χατζηφώτη «Ἄγιοι Τόποι καὶ Μονὴ Σινᾶ», ποὺ ἐκδόθηκε τὸ 2001 ἀπὸ τὶς Ἐκδόσεις «Ἀλκυών» περιλαμβάνοντας τὶς λιθογραφίες καὶ κείμενα τοῦ συγγραφέα γιὰ τους χώρους ποὺ εἰκονίζονται σὲ αὐτές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μήνυμα Ἀναστάσεως 2007
Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Αθηνῶν καὶ πάσης Ἐλλάδος κ. Χριστοδούλου ..... σελ. 3
Πασχαλινὰ
Μ.Γ. Βαρβούνη ..... σελ. 4-5
Σπάζοντας τοὺς κωδικούς
Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα ..... σελ. 6
Ἐκκλησία καὶ ἐποποία 40-44
Παν. Α. Ἀγγελοπούλου ..... σελ. 7
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβούν ..... σελ. 8-13
Ἡ θεώρησις τῶν ἑορτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν ἄγ. Ίωάννη τὸν Χρυσόστομο
Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς Βύρωνος καὶ Υμητοῦ κ. Δανιὴλ ..... σελ. 14-15
Ἄγιον Ίωάννον τοῦ Χρυσοστόμου
‘Ομιλία εἰς τὴν τριήμερον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
Ἐπιμέλεια - ἐρμηνεία: Γ. Κουνάβη ..... σελ. 16
«Μηδεὶς θρηνείτω πενίαν...»
Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. Διονυσίου ..... σελ. 17
Ἡ Σταύρωση
π. Δημητρίου Μπόκου ..... σελ. 18-19
‘Ο ἀρχαῖος ὄμοιος «Πληρωθήτω»
Δ. Ἀνατολικώτου ..... σελ. 20-21
‘Ο κατηχητής, παιδαγωγὸς καὶ πατέρας γιὰ τοὺς νέους
‘Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου ..... σελ. 22-23
Γιὰ νὰ φανερώνεται ἡ Ἐκκλησία
Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ ..... σελ. 24-25
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια
Κωνσταντίνου Χολέβα ..... σελ. 26-27
Νέα ἐφ' ἀπαξ ..... σελ. 28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις ..... σελ. 29
‘Ο Λόγος τοῦ Θεοῦ:
‘Αρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου ..... σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμάτυπα ..... σελ. 31

Μήνυμα Ἀναστάσεως 2007

Ἄγαπητά μου Παιδιά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ.

ΚΑΘΩΣ Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΜΑΣ ἀπὸ σήμερα καὶ γιὰ 40 ἡμέρες ἀνταλλάσσομε τὸν θριαμβευτικὸ παιάνα ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, κάπου μέσα στὴν ψυχὴ μας ἔξακολουθεῖ ἵσως νὰ ὑπάρχῃ μίᾳ ἀπορίᾳ. Πῶς μποροῦμε νὰ γιορτάζουμε τὸ Πάσχα μέσα σ' ἓνα κόσμο ποὺ σπαράσσεται ἀπὸ μίση, μικρότητες καὶ πάθη; Ποιό νόημα ἔχει νὰ ψάλλουμε «θανάτῳ θάνατον πατήσας» ὅταν ὁ θάνατος ἔξακολουθεῖ νὰ παραμένει μίᾳ στερεότυπη βεβαιότητι; Εἶναι δυνατόν αὐτὴ ἡ φωτόλουστη νύχτα τῆς Ἀναστάσεως νὰ διαρκεῖ μόνο μιὰ στιγμή, ἔως ὅτου τὴν διαδεχθεῖ καὶ πάλιν τὸ σκοτάδι, ἡ ρουτίνα, ἡ ἴδια ἀδυσώπητη ἐναλλαγὴ τῶν ἡμερῶν, ἡ ἴδια κούρσα πρὸς τὸ θάνατο καὶ τὴν ἀνυπαρξία;

ΟΧΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΤΣΙ. Δὲν μπορεῖ ὅλη αὐτὴ ἡ χαρὰ νὰ εἶναι μίᾳ οὐτοπίᾳ, μιὰ χίμαιρα ποὺ ἀποβλέπει στὴ διάλυση τῆς ἀχλύος ποὺ δημιουργοῦν μέσα μας οἱ ταλαιπωρίες τῆς καθημερινότητος καὶ οἱ ἀβεβαιότητες τῆς ἀνασφάλειάς μας. Δὲν μπορεῖ νὰ πρόκειται γιὰ αὐταπάτη ποὺ συνεχίζεται ἐπὶ αἰῶνες. Βέβαια ἡ πίστη δὲν ἐπιδέχεται ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση. Οὕτε τὰ θαύματα λογικὲς ἔξηγήσεις. Γιὰ νὰ παραδεχθεῖς τὴν Ἀνάσταση χρειάζεσαι νὰ ἐγκαταλεύψεις τὶς λογικές της ἐρμηνεῖες καὶ νὰ περιορισθεῖς στὴν προσωπική σου ἐμπειρία δηλ. στὴν αἰσθητὴ ψηλάφηση ἐνὸς ίστορικοῦ γεγονότος. “Ολα ἀπὸ αὐτὴν ἔκινοῦν καὶ ὅλα μὲ αὐτὴν ὀλοκληρώνονται.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΕΝ ΠΡΟΣΑΓΕΙ «ἀποδείξεις τῆς Ἀναστάσεως» τοῦ Χριστοῦ. Δὲν

ἐπιδιώκει νὰ πείσει κανένα. Καλεῖ τὸν κάθε πιστὸ μὲ τὸ «ἔρχου καὶ ἰδε» ἀποβλέπουσα στὴν βίωσή της αὐθεντικά, προσωπικά, ζωτικά. Τὰ ὑπέρλογα γεγονότα προσεγγίζονται μόνο μὲ τὴν πίστη. Ἀλλωστε πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ μυστήριο μὲ ὄρους τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς, ὅταν τὰ ἴδια τὰ γεγονότα σημαίνουν τὴν ὑπέρβασή της, καὶ καλοῦν σὲ ἀνακάλυψη μιᾶς ἀλλῆς διάστασης ποὺ ἐκφράζεται μὲ ἀντιθετικοὺς ὄρους, ως λ.χ. «ἀθέατος θέα», «ἄρρητος λόγος», «ἀμέθεκτος μετοχή», «ἀνώνυμον ὄνομα», «νοῦς ἀνόητος», «λόγος ἄρρητος», «ἐν ἀγνωσίᾳ γιῶσις»;

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΠΙΣΤΟ ΙΣΩΣ αὐτὸν νὰ μοιάζει μὲ αὐταπάτη. Ἀκούει μόνον λόγια, παρακολουθεῖ μόνον ἀκατανόητες τελετές καὶ τὶς ἐρμηνεύει μόνον ἐπιφανειακά. Γιὰ τοὺς πιστούς, ὅμως, ὅλα αὐτὰ ἀντινοβολοῦν ἐκ τῶν ἔσω ὅχι ως ἀπόδειξη τῆς πίστεως τῶν, ἀλλ’ ως ἀποτέλεσμά της. Ἔτσι τὸ Πάσχα δὲν εἶναι ἔνα γεγονός ποὺ συνέβη κάποτε στὸ παρελθόν. Δὲν εἶναι ἀπλὰ ἀνάμυηση ἐνὸς συμβεβηκότος. Εἶναι ἀληθινὴ συνάντηση μέσα σὲ πινεῦμα χαρᾶς μ’ αὐτὸν ποὺ οἱ καρδιές μας συνάντησαν πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρὸ καὶ τὸν γνώρισαν ως ἀληθινὸ φῶς καὶ ζωή. Αὐτὴ τὴν εὐφροσύνη τὴν ἔχουμε ὅλοι σήμερα ἀνάγκη. Γιὰ νὰ υπερβοῦμε τὸ σαρκικό μας φρόνημα. Γιὰ νὰ ξαναγίνουμε κλητοὶ Θεοῦ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ,
ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ

Ὕδη μεν η θριζόδοση

ΗΕΟΡΤΗ του Πάσχα είναι για τους όρθιόδοξους όλου του κόσμου μιά μοναδική εύκαιρια για άναταση θρησκευτική καὶ ἀναγέννηση πνευματική, μιὰ ἔξεχουσα περίσταση συνδυασμοῦ τῆς κορυφαίας γιορτῆς του ἐτήσιου ἑορτολογικοῦ κύκλου μας μὲ τὴν λαμπρότερη ἀνοιξιάτικη στιγμή τῆς φύσης. Ο Ἑλληνικὸς λαός, εὐτεβής καὶ φιλέορτος, καθιέρωσε μιὰ σειρὰ λαϊκῶν λατρευτικῶν ἔθιμων, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὄποια χάνονται στὸ βάθος τῶν αἰώνων, γιὰ νὰ ἐκφράσει τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη του πρὸς τὸν σταυρωμένο καὶ ἀναστημένο Θεάνθρωπο καὶ νὰ σχηματοποιήσει τὴν χαρὰ του γιὰ τὸ ἔγυπτημα τῆς φύσης, ποὺ τὴν ἐκλαμβάνει, παραδοσιακά, ὡς μέρος τῆς θεῖκῆς δημιουργίας, καὶ τὴν σέβεται ἀναλόγως, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν καλὴ σχέση του μαζί της περιμένει νὰ ἔξασφαλίσει τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Ἐορτὴ ἑορτῶν καὶ πανήγυρις πανηγύρεων τὸ

κενὸ οἱ προσπάθειες ὥρισμένων κέντρων ἔξουσίας καὶ λήψης ἀποφάσεων γιὰ νὰ ἀπομακρύνουν τὸ λαό μας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν φυσικὴ πνευματικὴ του ἡγεσία, τὸν ὄρθιόδοξο κλῆρο. Μέσα στὸν ναούς, καὶ στὰ πλαίσια τῶν ἐνοριῶν μας ζοῦμε τὶς μεγαλύτερες χαρὲς καὶ τὶς μεγαλύτερες λύπες μας, ποὺ σχετίζονται μὲ καθοριστικὰ γεγονότα τῆς ζωῆς μας, μὲ τὸν τρεῖς σπουδαίους σταθμοὺς τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας, τὴν γέννηση, τὸν γάμο καὶ τὸν θάνατο. Ἐκεὶ γελᾶμε καὶ δακρύζουμε, ἐκεὶ ἐπισημοποιοῦμε τὶς καθοριστικές ἐπιλογὲς τῆς προσωπικῆς ζωῆς μας, ἐκεὶ βιώνουμε τὴν ἔννοια τῆς κοινωνικότητας, τῆς συνύπαρξης καὶ τῆς ἀλληλοβούθειας, σύμφωνα μὲ τὸ «ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε» (Πρὸς Γαλάτας 6,2). Ή ζωὴ στὴν Ἐκκλησία μᾶς κοινωνικοποιεῖ, μᾶς ἔξανθρωπίζει καὶ μᾶς διαπαιδαγωγεῖ. Γ’ αὐτὸ ἀλλωστε καὶ ἐμφανίζονται ἀριθμητικὰ ἐλαχιστοποιημένες οἱ περιπτώσεις βίωσης τῶν γεγονότων αὐτῶν ἐκτὸς τῶν ὄριων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὥπως συμβαίνει λ.χ. μὲ τὸν πολιτικὸν γάμους καὶ τὶς –νεοεμφανιζόμενες πά— πολιτικὲς κηδεῖες. Στὴ συντριπτικὴ του πλειοψηφίᾳ ὁ λαός μας δὲν ἀκολουθεῖ τὰ ἔνοφερτα αὐτὰ ὑποδείγματα, ἐμμένοντας στὸν ἐκκλησιαστικὸ τρόπο ὑπαρξῆς καὶ ζωῆς, ποὺ δχι μόνο ἀποτελεῖ τὴν ζωντανὴ παράδοσή του, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκφράζει ἀπόλυτα.

Οι Ἀκολουθίες τῆς Μ. Ἐβδομάδος καὶ οἱ πανηγυρικὲς λειτουργίες τῆς Διακαυτησίμου, μὲ τὰ ποικίλα κατὰ τόπους ἔθιμα ποὺ τὶς συνοδεύουν, εἶναι ἡ καλύτερη ἐπιβεβαίωση ὅλων αὐτῶν τῶν διαπιστώσεων. Η προσκύνηση τοῦ Ἐσταυρωμένου, ἡ περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου, ὁ θρῆνος γιὰ τὸ νεκρὸ Ίησοῦ, ποὺ καλύπτει μαζὶ δῶς τοὺς νεκροὺς κάθε οἰκογένειας, πλουτίζοντας τὸ ἔθιμικὸ ρεπερτόριο τῆς Μ. Παρασκευῆς μὲ μιὰ σειρὰ νεκρικῶν λαϊκῶν ἔθιμων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγαπητικὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως, μὲ τὴν αἰσιοδοξία τῆς ίκνης τῆς ζωῆς ἔναντι τοῦ θανάτου, δλα αὐτὰ γίνονται σὲ κλίμα συντροφικῆς ὥμαδικότητας, μὲ παλλαϊκὴ συμμετοχὴ καὶ μὲ εὐρύτατη κοινωνικὴ συναντίληψη. Τὰ λαϊκὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα τοῦ ὄρθιόδοξου λαοῦ μας δὲν ἔχουν ἀτομική —ἢ ἔστω καὶ αὐτητηρῶς οἰκογενειακή— ὑπόσταση, ἀλλὰ ἀγκαλιάζουν ὅλοκληρη τὴν κοινότητα. Εἶναι βέβαια γνωστὸ ὅτι παλαιότερα, σὲ πολλές Ἑλληνικὲς περιοχές, οἱ ἵερεις δὲν ἔψαλλαν τὸ «Χριστὸς

Ἄνεστη» ἀν δὲν ἔβλεπαν συγκεντρωμένους στὸ ναὸ δῶς τὸν ἐνορύτες τους, καὶ ὅτι ἔστελναν τὸν ἐπιτρόπους νὰ εἰδοποιήσουν τὸν ἀργοπορημένους, μήπως καὶ δὲν ἀκούσει κάποιος «τὸν καλὸ λόγο». Αὐτὴ ἡ κοινότητα τῆς θείας λατρείας σχηματίζει μιὰ κοινότητα τοῦ πνεύματος, συνδέει δεσμοὺς πνευματικῆς συγγένειας καὶ δημιουργεῖ δομὲς πολιτισμοῦ, ποὺ ἐκδηλώνονται μέσα ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα ἔθιμα τοῦ λαοῦ.

Σὲ ὅλα αὐτὰ ἔρχεται νὰ προστεθεῖ καὶ ἡ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴ φύση, στὰ πλαίσια τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνυπέρβλητης θείας δημιουργίας. Σὲ πολλές Ἑλληνικές περιοχές συνηθίζονται οἱ πασχαλινὲς λιτανεῖς, μέσα στὴν Διακαυτησίμο Εβδομάδα, κατὰ τὶς ὄποιες οἱ πιστοί, ἔχοντας ἐπικεφαλῆς τὸν ἴερον, μετὰ τὴν πασχαλινὴ θεία λειτουργία, καὶ μὲ τὶς εὐκόνες στὰ χέρια περιτρέχουν ὅλη τὴν καλλιεργήσιμη ἔκταση, τὸν ζωτικὸ χῶρο κάθε οἰκισμοῦ, ἐπιζητώντας τὴν θεία βοήθεια καὶ ἀρωγή, μὲ τὶς δεήσεις τους καὶ μὲ τὸ «Κύριε Ἐλέησον», ποὺ συνεχῶς ἐκφωνοῦν. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἔξαγιαζεται συμβολικὰ ὅλοκληρη ἡ φύση, καὶ ἔξακτινώνται ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως καὶ στὸν ὄλικὸ κόσμο. Δημιουργεῖται ἔτσι μία ἐνότητα ἀνάμεσα στὸν ἔνθεο ὄλικον καὶ στὴν περιβάλλοντα φύση, μέσα στὴν ὄποια αὐτὸς ζει καὶ ἀπὸ τὴν ὄποια τρέφεται καὶ ζει.

Ἀκόμη καὶ στὶς πλέον ὄλικὲς μορφές τους, τὰ πασχαλινὰ ἔθιμα ἀποκτοῦν μιὰ κοινωνικὴ διάσταση. Τὰ πασχαλινὰ τραπέζια, γιὰ παράδειγμα, συγκεντρώνουν γύρω τους ὅλοκληρη τὴν οἰκογένεια, στὴν πλέον διευρυμένη μορφή της. Οι παραδοσιακὲς τροφές τοῦ Πάσχα, τὰ κόκκινα ἀβγά, ἡ Λαμπροκούλονύρα, τὸ ψητὸ ἀρνὶ ἢ τὸ γεμιστὸ κατσίκι, ὅλα ἔχουν τὸν δικούς τους συμβολισμοὺς καὶ μιὰ πανάρχαιη καταγωγή, ποὺ ἀπεικονίζεται στὶς ἀντίστοιχες λαϊκές παραδόσεις. Οπως συμβαίνει καὶ στὴν μοναστικὴ ζωὴ, τὸ ἔορταστικὸ τραπέζιο οὖσιαστικὰ ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς λατρευτικῆς πράξης καὶ ἐμπειρίας, ἔνα ἀκόμη τρόπο γιὰ νὰ ἐκφράσει ὁ λαϊκὸς ὄλικος πολιτισμός τὴν εὐγνωμοσύνη του καὶ τὴν λατρεία του γιὰ τὸν ζωδότη καὶ δικαιοκρίτη Θεό.

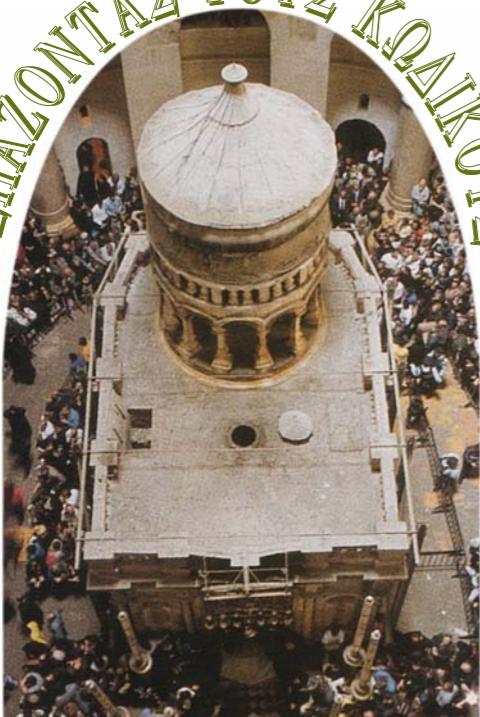
Τὰ πασχαλινὰ ἔθιμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, λοιπόν, ἀποτελοῦν ἔνα πλῆρες σύστημα νοοτροπιῶν καὶ πρακτικῶν, ἀντιλήψεων καὶ λατρευτικῶν συμπεριφορῶν, ποὺ ἐντάσσεται ἀρμονικὰ στὸ γενικότερο πλαίσιο τῆς παραδοσιακῆς θρησκευτικῆς ζωῆς καὶ λατρευτικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ λαοῦ

μας. Ἔνα σύστημα ποὺ βρήκε τὴν πληρέστερη λογοτεχνικὴ ἀποτύπωσή του στὰ διηγήματα τοῦ Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη, ποὺ ἀποτελοῦν διαχρονικὰ τὸ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα καὶ τὸ τερπνότερο ἀνάγνωσμα τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. Κυρίως δὲ ἀποτελοῦν μιὰ ζωντανὴ πραγματικότητα, ποὺ περνᾷ ἀπὸ γενιά σὲ γενιά, ποὺ συνεχίζει νὰ ὑπάρχει ἐπειδὴ βιωματικὰ ἐκφράζει τὶς πίστεις καὶ τὶς προσδοκίες τοῦ λαοῦ μας, καὶ ποὺ προσδιορίζει τὴν λαϊκή μας θρησκευτικότητα, στὰ ὄρθιόδοξα χριστιανικὰ ὅρια της.

Ολα αὐτὰ τὰ ἀντιλαμβάνεται κανεὶς ὅταν δοκιμάσει τὴν ἐμπειρία τῶν ἀντιστοίχων ἔορτῶν σὲ κάποια χώρα τοῦ ἔξωτερικοῦ, μακριὰ ἀπὸ τὴν ἐλληνορθόδοξη παράδοσή μας, ἰδίως στὴν Εὐρώπη ἢ τὴν Ἀμερική. Ἐκεὶ ὅπου ἡ θρησκευτικὴ ἐμπειρία καὶ ἡ λατρευτικὴ ἐξαπομικεύεται, καὶ ἀπουσιάζει ἡ κοινότητα τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς καὶ τὸ πάνδημο τῶν λαϊκῶν μας ἔθιμων, ἐκεὶ ὅπου ἡ προσέγγιση τοῦ Θεοῦ ἔχει ἀποβεῖ ἀτομικὴ ὑπόθεση, καὶ ἡ παραδοσιακὴ εὐλάβεια παίρνει τὴν μορφὴ μιᾶς ἀτεγκτης ἀτομικῆς εὐσέβειας. Μόνο στὴν ὄρθιόδοξη παράδοσή μας μποροῦμε νὰ βιώσουμε τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ ὡς σχέση προσώπων καὶ τὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν Θεὸ ὡς ὑπόθεση ὅλης τῆς λατρευτικῆς ἐνοριακῆς κοινότητας, καὶ γ’ αὐτὸ βλέπουμε νὰ συρρέουν στοὺς ναοὺς μας πολλοὶ ξένοι, ἐτερόδοξοι ἢ ἀλλορθρησκοί, ποὺ ἀναζητοῦν ἔνα τρόπο περιβάλλοντα φύση, μέσα στὴν ὄποια αὐτὸς ζει.

Μέ αὐτὰ τὰ μέσα τὸ Γένος μας κατάφερε νὰ ξεπέρασε τὶς δυσκολίες καὶ τὶς ἀντιξότητες τῆς ιστορικῆς του πορείας στὸν χρόνο, κατάφερε νὰ διατηρήσει, ἀνὰ τὸν αἰώνας, τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἰδιοπροσωπία του, καὶ νὰ ἀναδυθεῖ ἀλώβητο ἀπὸ καταστροφές καὶ ἥττες, ἀπὸ αἰχμαλωσίες καὶ ἔχθρικές κατοχές. Σήμερα, στὸν αἰώνα τῆς ιστοπεδωτικῆς παγκοσμιοποίησης, εἶναι ἡ ὄρθιόδοξια καὶ ἡ παράδοσή μας ποὺ θὰ καταφέρουν νὰ μᾶς διατηρήσουν ἀκέραιους καὶ πνευματικὰ ἐνεργούς, ἀρκεῖ νὰ θελήσουμε νὰ τὶς γνωρίσουμε καὶ νὰ τὶς διατηρήσουμε ζωντανές στὴ συνείδηση καὶ στὴν καθημερινή μας ζωὴ.

Τὰ πασχαλινὰ μας ἔθιμα ἀποτελοῦν τὴν καλύτερη ἀφορμὴ γιὰ νὰ ἀναλογιστοῦμε γύρω ἀπὸ τὴν σημασία τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀξιῶν καὶ γύρω ἀπὸ τὴν καθοριστική τους ἐπενέργεια στὴν έθνική καὶ πνευματική ζωὴ μας, στὴν πλέον κοινωνική της διάσταση.

Kαινούριες έποχες μὲ καινούρια δεδομένα, καινούριες ἀπαιτήσεις καὶ προβλήματα. Καὶ γιὰ τὰ ἀντιμετωπιστοῦν αὐτά, ἀσφαλῶς χρειάζονται ίκανὰ καὶ ἔξειδικευμένα πρόσωπα. Ιδίως στὸ χῶρο τῆς Πληροφορικῆς, ποὺ τίποτα σήμερα δὲν εἶναι στὰ ὅρια του χτές. Ἐδῶ κι ἂν ἀπαιτοῦνται ίκανότητες καὶ ἔξειδικεύσεις!

Τὸ κατέξοχὴν πρόβλημα στὸ χῶρο αὐτό, ὁ μεγαλύτερος πονοκέφαλός τους εἶναι οἱ «χάκερ» (hackers). Κάποιοι ταλαντούχοι κομπιουστερίστες, πού, χωρὶς ἔξουσιοδότηση, μπαίνουν σὲ ἀρχεῖα ἔνων ὑπολογιστῶν, σπάζοντας τοὺς κωδικοὺς ἀσφαλείας. Κι ἐκεὶ ἐπεμβαίνουν, ὅπως θέλουν, δημιουργώντας ἔτσι ἔνα διάχυτο κλίμα ἀνασφάλειας. Καὶ ὅλοι ξέρουμε, τί σημαίνει ἀνασφάλεια. Εἶναι τὸ μεγαλύτερο φόβητρο τῆς ἐποχῆς μας. Καὶ μάλιστα σὲ χώρους ποὺ ἀπαιτοῦν εὐαισθησία καὶ ἔχεμυθεια. "Οταν ἔνας χάκερ σοῦ ξετινάζει κάθε κωδικό καὶ κάθε σύστημα ἀσφαλείας, εἶναι σᾶν νὰ σὲ ἔξευτελίζει μὲ ὅποιον τρόπο θέλει αὐτός!... Καὶ ὅσο πιὸ ἴσχυρὸς φάνταξε, τόσο πιὸ ἀξιολύπητος καταντᾶ! Καὶ ἀνυπεράσπιστος! Στὸ ἔλεος τοῦ κάθε ἐπιτήδειου χάκερ...

‘Ο πιο διάσημος χάκερ είναι ο Κέβιν Μίτνικ, που είχε τό κωδικό όνομα «Κόνδορας». Παραβίασε στό παρελθόν κάθε σύστημα άσφαλειας! Ούτε τό FBI μπόρεσε να τὸν συγκρατήσει, ούτε οι μεγάλες έταιρεις – κολοσσοί τεχνογνωσίας (Nokia, Fujitsu, NEC, Motorola κ.ά.)! Καὶ μετὰ ἀπὸ πολλὲς καταδιώξεις, ἐπανευλημένες ἀλλὰ ἄκαρπες καταδύκες, φυλακίσεις καὶ πε-

ριορισμούς, τὸν κάλεσε ἐπίσημα τὸ Φεβρουάριο τοῦ 2000 ἡ Κυβέρνηση τῶν ΗΠΑ, νὰ ἀφήσει τὴν παρανομία καὶ νὰ ἀναλάβει αὐτὸς τὴν... προστασία τῶν μεγαλυτέρων δικτυακῶν τόπων τοῦ κυβερνοχώρου (Internet) ἀπὸ ἄλλους χάκερ (!!). Καὶ κάπως ἔτσι βρέθηκε πρὶν λίγο καιρὸ στήν Ἀθήνα, καλεσμένος στὸ 2ο Διεθνὲς Συνέδριο Ἀσφάλειας Πληροφορικῆς, που διοργάνωσε ἡ Ἑλληνοαμερικανικὴ Ἔνωση.

Φυσικά, δέν είναι έδω χώρος νά άναφέρουμε τά άτελειωτα κατορθώματά του· ούτε τις άποψεις του καὶ τις έπιδιώξεις του· ούτε τὴν ἀγωνία καὶ τὸν τρόμο ὄλων τῶν «μεγάλων». Ἀλλὰ δικαιολογεῖται, ἀν εἴμαστε «σωστοί», νά παραλύουμε στὴ σκέψη ὅτι κάποιος χάκερ μᾶς παρακολουθεῖ; «Ομως, βαρύτερο δράμα είναι νά ἀδιαφοροῦμε γιὰ μιὰ ἄλλη σημαντικὴ ἀλήθεια, μὲ ἀσύγκριτα μεγαλύτερο κόστος, ὅτι: Καὶ κάποιος ἄλλος μᾶς παρακολουθεῖ· ὁ πανταχοῦ παρὼν Θεός. Καὶ ἡ πιο «συμφέρουσα» δική μας κίνηση είναι: ἡ πρόταση συνεργασίας μαζί Του, ὅπως ἔκανε τελικὰ ἡ

Αρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Κυβέρνηση των ΗΠΑ στὸν Μίτικ

Ναί! Συνεργασία με τὸν Χριστό «κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα». Συνεργασία μ' Αὐτόν, ποὺ τὶς ἄγιες τοῦτες μέρες θὰ ἀποδείξει καὶ πάλι τὴν ἵκανοτητὰ Του, νὰ σπάζει ὅλους τούς «καθοικούς» τῆς χαμοζωῆς, συντρίβοντας ὁλοσχερῶς καὶ τά... πορτοπαραθυρόφυλλα τοῦ "Αδη" καταλύνοντας τὸ βασίλειο τοῦ Διαβόλου καὶ δίνοντας τὴν ἐλευθερία στοὺς ἔκει δεσμίους. Εἶναι σ' ὅλους γνωστὴ ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, ποὺ πατάει θριαμβευτικὰ πάνω στὰ θυρόφυλλα ἀπὸ τὶς πύλες τοῦ "Αδη", ἐνώ γύρω εἶναι σκορπισμένα καὶ σπασμένα κλειδιά, χερούλια, καρφιά, μεντεσέδες κ.λπ., καὶ κάτω χαμηλὰ ἀλυσοδεμένος ὁ Διάβολος καὶ ὁ Θάνατος. – Μιλᾶμε γιὰ ἀληθινὴ κοσμοχαλασία! Καὶ τὰ συνέτρωψε ὁ Χριστὸς ὅλα, μὲ τὴν πορεία Του ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ στὴν Ἀνάσταση, γιὰ ἔνα σκοπό: Νὰ μᾶς ἀνοίξει τὸ δρόμο πρὸς τὸν Παράδεισο, βγάζοντάς μας ἀπὸ τὸ σκοτάδι, τὴν ἀποκαρδίωση καὶ τὸ φόβο, στὸ Φῶς καὶ τὴν Ἐλευθερία.

Καὶ δύο ἐπιβεβλημένες σύντομες ἀποσαφήνισεις:

α) Ἡ κάθε κίνηση τοῦ Χριστοῦ, μόνο αἰσθήματα ἀσφάλειας καὶ ἐμπιστοσύνης πρέπει νὰ προκαλεῖ στὶς καρδιές μας. Δὲν εἶναι όχάκερ ποὺ θὰ μᾶς ἔκμεταλλευτεῖ ἢ θὰ μᾶς ἔξευτελίσει, ἀλλὰ ό στοργικός μας Πατέρας, ποὺ κάνει τὰ πάντα γιὰ τὸ καλό μας. Καὶ

β) Είναι άσυγκριτα πιὸ σημαντικὰ τὰ ὄφελη τῆς συνεργασίας μὲ τὸν Χριστό, ἀπὸ ὅπουαδήποτε ἄλλη χοῦκὴ συνεργασία, ἀκόμη καὶ τοῦ πιὸ ἐπίδοξου χάκερ. Συνοψίζονται στὶς λέξεις: *Νόημα ζωῆς, Ἀγάπη, Σωτηρία.*

Ἐκκλησία καὶ ἐποποιία '40-'44 (B)

Παναγιώτου Ἀργ. Ἀγγελοπούλου, M.Th.

ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Β' (1965-1985)

A black and white portrait of Metropolitan Chrysostomos I of Nikiolaos. He is shown from the chest up, wearing a traditional Greek Orthodox clerical habit consisting of a dark, long-sleeved robe (sticharion) over a white inner garment (orthorhachion), a wide black sash (zouphion), and a tall black mitre (zucchetto). A large, ornate gold pectoral (epidikia) hangs around his neck. He has a very full, dark beard and mustache. His eyes are looking slightly to the right of the camera.

Κοινωνίας μετά του Σωτῆρος των. Νά γιατί νικᾶμε!!!

Ἡ λειτουργία ὅμως αὐτὴ εἶχε τὴν θαυμαστήν παροντία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Δηλαδὴ δύο φορές, κατὰ τὸ διάστημα τῆς λειτουργίας, ὄβιδες πυροβολικοῦ ἔγλειψαν τὴν σκηνήν, ἐβυθίστηκαν στὸ χῶμα, χωρὶς νὰ ἐκραγοῦν. Ἐὰν ἐσκαζαν θὰ σκοτωνόμαστε ὅλοι!...

Κατόπιν καὶ ὑπὸ ραγδαίαν βροχὴν ἀνεχώρησα... στὸ δρόμο ἀδύνατος ἡ διάβασις ἐνὸς ποταμοῦ ἔπεσα. Οὐ ϕάλτης μου ἤκανε χρέη πορθμείου, δηλαδὴ μὲ πῆρε στοὺς ὄμους καὶ μὲ μετέφερε ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἀκρου τοῦ ποταμοῦ εἰς τὸ ἄλλο... Τὸν κόπο αυτῆς τῆς ήμέρας ἃς ἐνθυμοῦμαι ὅσο ζῶ.

Τὸ κρῦο ἥταν τόσο τσουχτερό, ποὺ μᾶς χτυ-
ποῦσε στὰ νύχια τῶν χεριῶν καὶ τῶν ποδιῶν
τόσο κρῦο, ποὺ σὰν ἀνθρωπος ἐλύγιστα καὶ
πρὸς στιγμὴν εἶπα: Θεέ μου, πάρε με, δὲν
ἀντέχω... Τὸ ἄλλο βράδυ φθάσαμε σὲ ἄλλον
καταυλισμὸν τὴν νύχτα. Κοιμήθηκα σ' ἔνα ἀντί-
σκηνο βάζοντας ἐπάνω στὰ χιόνια τὸ ὑπόσαγ-
μα τοῦ ἀλόγου μου γιὰ σκέπασμα καὶ κουβέρ-
τα. Ἦταν λοιπὸν τέτοια ἡ κόπωση, ὥστε νὰ ἔν-
πινήσω πρωί-πρωὶ μὲ τὸ ἔνα μου χέρι βυθισμέ-
νο μέσα στὸ χιόνι, χωρὶς νὰ καταλάβω πώς τὸ
κίνησα ἔξω ἀπὸ τὸ ἀντίσκηνο».

Μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ μετώπου προσελή-
φθη ἀπὸ τὸν πνευματικό του πατέρα Μητρο-
πολίτη Ἀργολίδος Ἰωάννη καὶ στὴ συνέχεια
ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Χρυσόστομο Ταβλαδω-
(τοῦ) Ἀργολίδος Ιωάννη Ταβλαδωτοῦ

ράκη ώς Τεροκήρυξ της Τ. Μ. Άργολιδος. Το 1960 διορίσθηκε Γραμματεὺς της Ι. Συνόδου και τὸ 1965 ἐξελέγη παμψηφεὶ Μητροπολίτης Άργολίδος.

Έκοιμήθη στις 4 Ιουλίου 1985, συνεπεία καρδιακού έπεισοδίου. Ή σορός του έξετέθη σε δημόσιο προσκύνημα στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Ἀγ. Πέτρου Ἀργους, ἡ νεκρώσιμος Ἀκολουθία ἐψάλη στὸν Μητροπολιτικὸ Τ. Ναὸ Ἀγ. Γεωργίου Ναυπλίου καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς ἔγινε σύμφωνα μὲ ἐπιθυμίᾳ τοῦ ἐκλιπόντος- στὴν Τ. Μονὴ Ὀσίου Θεοδοσίου τοῦ Νέου.

Δυό νέοι Μητροπολίτες

Συνήλθε στις 15.03.07, σε έκτακτη Συνεδρία ή Ι.Σ.Ι., υπό την Προεδρία του Μακ. κ. Χριστοδούλου, με μόνο θέμα την πλήρωση τῶν κενῶν μητροπολιτικῶν ἔδρων Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας καὶ Μεσσηνίας. Μετά ἀπὸ τὴν ψηφοφορία ἀνεδείχθησαν μὲ έκλογὴ ὁ Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Σταυρόπουλος, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ι. Μ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, μὲ 62 ψήφους, ἐπὶ συνόλου 72 ψηφισάντων, Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας καὶ

ὁ Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Σαββάτος, Τεροκήρυκας τῆς Ι. Α. Ἀθηνῶν καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μὲ 42 ψήφους, ἐπὶ συνόλου 72 ψηφισάντων, Μητροπολίτης Μεσσηνίας. Οἱ χειροτονίες τους τελέσθηκαν τὸ Σάββατο 17.03.07 καὶ τὴν Κυριακὴν 18.03.07 ἀντιστοίχως, στὸν Τ. Καθεδρικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν καὶ οἱ ἐνθρονίσεις τους τὸ Σάββατο 31 Μαρτίου.

Τὰ βραβεῖα τοῦ Διαγωνισμοῦ «Γέφυρες Πολιτισμοῦ 2006»

Πραγματοποιήθηκε μὲ ίδιαίτερη ἐπιτυχία μα: «Ναι στὴ δημιουργία. Ὁχι στὴν ἐξάρτηση». Στὴν Τελετὴν, ἐνώπιον πλήθους κόσμου, Κέντρο Ι. Μ. Πεντέλης ἡ Τελετὴ Ἀπονομῆς

τῶν Βραβείων καὶ Εἰδικῶν Διακρίσεων τῶν διαγωνισμῶν «Γέφυρες Πολιτισμοῦ 2006» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Διακρίθηκαν ἑκατὸν πενήντα ἔφηβοι καὶ νέοι ἀπὸ τὶς Ι. Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς κατηγορίες: Ζωγραφική, Ἀφίσα, Φωτογραφία καὶ Διαφημιστικό Μήνυμα (slogan) μὲ γενικὸ θέμα: «Η Θεολογία τοῦ Σταυροῦ» ἀποδεχόμενος τὴν πρόσκληση τοῦ Σεβ. κ. Τεροθέου ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Θεόφιλος Λεμοντζῆς, κληρικός τῆς Ι. Μ. Βερροίας, Καμπανίας καὶ Ναούσης. Ό δύμιλητὴς παρουσίασε ἐμπειριστατωμένα καὶ μὲ θεολογικὴ ἀκρίβεια βασιζόμενος στὴν

Μακαριώτατος Ἀρχιεπίκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Στὸ πλαίσιο τῆς Τελετῆς Βράβευσης ἔγινε παρουσίαση τοῦ Λευκάματος «Γέφυρες Πολιτισμοῦ 2006», τὸ ὅποιο ἐκδόθηκε μὲ φωτογραφικὸ ὑλικὸ τῶν ἐκδηλώσεων καὶ τῶν διαγωνισμῶν. Τὸ μουσικὸ σύνολο Ι.Ν. Παναγίας Βλαχερνῶν Ι.Μ. Ἀττικῆς ἐρμήνευσε τὸ τραγούδι «Γιατί ἐξάρτησῃ» σὲ στίχους καὶ μουσικὴ τοῦ π. Χρήστου Κατσούλη, τὸ ὅποιο συντέθηκε εἰδικὰ γιὰ τὶς ἐκδηλώσεις. Τὴν ὀργάνωση τῶν

ἐκδηλώσεων εἶχε ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Καλλιτεχνικῶν Ἐκδηλώσεων.

Πνευματικὴ ἐκδήλωση στὴν Ι. Μ. Ζιχνῶν

Τὴν Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως Γ' τῶν Νηστειῶν καὶ στὰ πλαίσια τῆς πνευματικῆς κινήσεως τῆς Ι. Μ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου στὸν Κατανυκτικὸ Ἐσπερινὸ ποὺ τελέσθηκε στὸν Ι. Μητροπολιτικὸ Ναὸν Ἀγίου Δημητρίου Νευροκοπίου μίλησε μὲ θέμα: «Ἡ Θεολογία τοῦ Σταυροῦ» ἀποδεχόμενος τὴν πρόσκληση τοῦ Σεβ. κ. Τεροθέου ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Θεόφιλος Λεμοντζῆς, κληρικός τῆς Ι. Μ. Βερροίας, Καμπανίας καὶ Ναούσης. Ό δύμιλητὴς παρουσίασε ἐμπειριστατωμένα καὶ μὲ θεολογικὴ ἀκρίβεια βασιζόμενος στὴν

Πατερικὴ Διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας τὸ ἐπίκαιρο θέμα (λόγω τῆς ἑορτῆς τῆς Σταυροπροσκυνήσεως) καὶ μετέδωσε στοὺς πιστοὺς μας τὸ ἀκριβὲς μήνυμα ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν Ζωοποὶο Χάρη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Στὸ τέλος τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἐσπερινοῦ ὁ Σεβ. κ. Τεροθέος ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν πατέρα Θεόφιλο γιὰ τὴν παρουσία του στὴν Ι. Μητρόπολη, καθὼς καὶ γιὰ τὸν πνευματικὸ λόγο ποὺ προσέφερε, εὐχήθηκε στὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριο πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ δύναμη γιὰ τὸ ὑπόλοιπο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς.

Ἐκδηλώσεις στὴν Ι.Μ. Καστορίας

Στὸν Ι. Ν. Ἀγ. Νεκταρίου Ἀργους Ὁρεστικοῦ ἔγινε στὶς 03.02.07 ἡ ὑποδοχὴ τῶν Τερῶν Λευψάνων τοῦ Ἀγ. Παρθενίου καὶ ἀκολούθησε Μ. Ἀρχιερατικὸς Πανηγυρικὸς Ἐσπερινὸς ἀφιερωμένος στοὺς καρκινοπαθεῖς ἀσθενεῖς ἀδελφούς μας. Τὴν ἐπομένη

στὸν ᾔδιο Ιερὸ Ναὸ τελέσθηκε Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία, στὴν ὁποίᾳ λειτούργησε ὁ Σεβ. Καστορίας κ. Σεραφείμ. Στὴ συνέχεια δόθηκαν τιμητικὲς διακρίσεις ἀπὸ τὸν Σεβ. σὲ ἔξι πολύτεκνες μητέρες γιὰ τὶς συνεχεῖς καὶ ἀγόγγυστες προσπάθειες ποὺ κατα-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

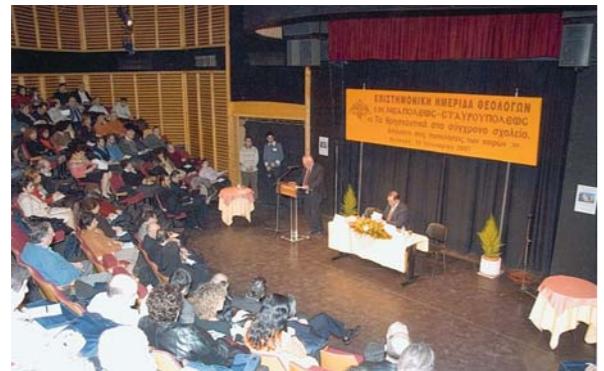

βάλλουν για μία χριστιανική οίκογένεια. Στις 6.02.07 στήν Ι. Μ. Μαυριωτίσσης τελέσθηκε Ι. Αγρυπνία ἀφιερωμένη στον πάσχοντες ἀδελφούς μας ἀπό τὴν νόσο του καρκίνου, ἱερουργοῦντος του Σεβ. Καστορίας. Κατόπιν τελέσθηκε Ιερὸν Μνημόσυνο στὴ μνήμη τῶν κεκοιμένων ἀπό τὴν ἐπάρατη νόσο. Τὴν Πέμπτη 8 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἡ Ι. Μ. Καστορίας τίμησε τοὺς Ταχυδρομικοὺς Ὑπαλλήλους του Νομοῦ. Στὸν Ι. Ν. Ἀγ. Νεκταρίου Ἀργούς Ὁρεστικοῦ τελέ-

σθηκε Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία καὶ στὴ συνέχεια παρατέθηκε δεξιῶσῃ πρὸς τιμὴν τῶν Ταχυδρομικῶν Ὑπαλλήλων του Ν. Καστορίας. Τέλος στὶς 16.02.07 στὸν Ι. Ν. Ἀγ. Νικάνορος Καστοριᾶς τελέσθηκε Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία πρὸς τιμὴν τῆς Ἅγιας Φιλοθέης, ἱερουργοῦντος του Σεβ. Καστορίας. Ἐπακολούθησε ἀρτοκλασία, παρόντων ὅλων τῶν μελῶν τῶν Ε. Φ. Τ. τῆς Ι. Μ. Καστορίας, προστάτις τῶν ὅποιων εἶναι ἡ Ἅγ. Φιλοθέη.

Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα στὴν Ι.Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

«Τὰ Θρησκευτικὰ στὸ σύγχρονο σχολεῖο: Ἀπέναντι στὶς προκλήσεις τῶν καιρῶν» ἦταν τὸ κεντρικὸ θέμα τῆς καθιερωμένης πλέον Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδας ποὺ διοργάνωσε καὶ φέτος ἡ Ι.Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως σὲ συνεργασίᾳ μὲ τὴν Περιφερειακὴ Διεύθυνση Α'/βάθμιας καὶ Β'/βάθ-

μιας Ἐκπαίδευσης Δυτικῆς Θεσσαλονίκης, γιὰ τοὺς Θεολόγους Καθηγητὲς τῶν γυμνασίων καὶ λυκείων τῆς μητροπολιτικῆς τῆς περιφέρειας. Εἰσηγητὲς στὴν ἡμερίδα, τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς ὅποιας κήρυξε ὁ Σεβ. κ. Βαρνάβας, ἥταν ὁ κ. Στ. Γιαγκάζογλου, Δρ Θεολογίας – Σύμβουλος τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, μὲ θέμα: «Τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν στὴ δημόσιᾳ ἐκπαίδευση: Σκοποί, περιεχόμενο, φυσιογνωμία, νέα βιβλία, διαθεματικὴ προσέγγιση, εὐρωπαϊκὴ προοπτικὴ» καὶ ὁ κ. Κ. Παπαδάκης, Δρ Θεολογίας – Καθηγητὴς τοῦ Διαπολιτισμικοῦ Λυκείου Εύόσμου, μὲ θέμα: «Μήπως διαπαιδαγοῦμε μελλοντικοὺς ἀθέους;». Παρέστησαν πολλοὶ ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς Ἐκπαίδευσης, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν κ.ἄ.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἀρχιμανδρίτης ἀναγορεύθηκε διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς

Στὶς 06.63.07 στὸ χῶρο τοῦ Γ. Π. Νοσοκομείου Ἀλεξανδρουπόλεως παρουσίᾳ τοῦ Πρυτάνεως καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς πραγματοποιήθηκε ἡ τελετὴ ἀναγορεύσεως σὲ Διδάκτορα τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ι. Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀρχιμ. κ. Εἰρηναίου Λαφτσῆ, ὁ ὅποιος ἔξεπόνησε τὴν διδακτορικὴ του διατριβὴ μὲ τίτλο «Ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθόδοξης Ἑκκλησίας στὴν ἀσκηση τῆς Ἱατρικῆς πράξης καὶ τὴν Ἱατρικὴ ἐκπαίδευση» στὸ τμῆμα Ιστορίας τῆς Ἱατρικῆς, μὲ ἐπιβλέποντα τὸν Καθηγητὴ τῆς Ἀνατομίας κ. Θ. Δημητρίου. Ἡ Διδακτορικὴ διατριβὴ παρουσιάστηκε

ἐνώπιον ἑπταμελοῦς ἐπιτροπῆς τὴν 23.02.07 καὶ βαθμολογήθηκε μὲ «Ἄριστα».

Τιμὴ σὲ ὑπέργηρη χορηγὸ

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ Ἅγ. Χαραλάμπους, πολιούχου Κέας, ὁ Σεβ. Σύρου κ. Δωρό-

θεος μετέβη στὸ νησὶ, προέστη σὲ πολλὲς Ι. Ἀκολουθίες καὶ ἐπισκέφθηκε τὰ σχολεῖα ὅλων τῶν βαθμίδων. Στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο Κ. Μεριᾶς οἱ μαθητὲς τοῦ προσέφεραν συμβολικὰ μιὰ ρίζα ἐλαῖς. Χαρακτηριστικὰ στιγμάτυπα ἀπὸ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἅγ. Χαραλάμπους στὴν Κέα εἶναι ἡ ἀπονομὴ τοῦ μεταλλίου τῆς Ι. Μητροπόλεως στὴν κ. Ἀλεξανδρα Πορίχη, κάτοικο τοῦ νησιοῦ, εὐσεβέστατη γερόντισσα 98 ἑτῶν, γιὰ τὶς πολύτιμες προσφορές καὶ χορηγίες της πρὸς ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς Κέας καὶ ἡ προσφορὰ μετὰ τὴ Λιτανεία ἀπὸ τὸν κ. Δωρόθεο στὰ παιδιά τῆς νεοσύστατης Δημοτικῆς Φιλαρμονικῆς ἐνὸς εὐφωνίου, κατὰ παράκληση τοῦ Δημάρχου Κέας.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Φθιωτῶν Ἅγιων

Σὲ κλῖμα ἔντονης πνευματικότητας ἡ Ι. Μ. Φθιώτιδος ἔόρτασε τὸν πάντιμο χορὸ τῶν Φθιωτῶν Ἅγιων. Οἱ λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις ἀρχισαν μὲ τὴν κατάθεση τῶν ἵ. Λειψάνων τοῦ Ὁσ. Δαβίδ, τοῦ Ὁσ. Σεραφείμ, τοῦ Ὁσ.

Ἀγάθωνος καὶ τοῦ Ἅγ. Νεκταρίου στὸν Ι. Μητροπολιτικὸ Ναὸ στὶς 16.03.07. Στὴν Ἀκολουθία τῆς Δ' Στάσεως τῶν Χαιρετισμῶν χοροστάτησε ὁ Σεβ. κ. Νικόλαος καὶ ἀκολούθησε ὀλονύκτιος Ἀγρυπνία, τὴν ὅποια ἐτέλε-

σε ό Ήγούμενος της Ι. Μ. Ἀγ. Νικολάου Δί-
βρης Ἀρχιμ. Ἀρσένιος Κατερέλος καὶ ἔψαλαν
φοιτητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ..
Τὸ Σάββατο τὸ πρωὶ τελέσθηκε Θ. Λειτουρ-
γία καὶ στὴ συνέχεια ἐψάλῃ ἡ Παράκληση
τῶν Φθιωτῶν Ἅγιων. Τὸ ἀπόγευμα τελέσθηκε
Μ. Πανηγυρικὸς Ἐσπερινὸς χοροστατοῦντος

Σύναξη ἀναγνωστῶν ὑποψηφίων Κληρικῶν τῆς Ι. Μ. Χαλκίδος

Τὴν Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως 11.02.
07, ὁ Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, προσκάλε-
σε σὲ Σύναξη τοὺς ἀναγνῶστες καὶ ὑποψηφί-
ους Κληρικοὺς τῆς Ι. Μ. Χαλκίδος ἀπὸ ὅλη τὴν
ἐπαρχία. Κατὰ τὴν Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία,
ἡ ὅποια τελέσθηκε ἀπὸ τὸν κ. Χρυσόστομο στὸν
Ι.Ν. Ἀγ. Νικολάου Χαλκίδος, μὲ τὴ συμμετοχὴ
πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος, διακόνησαν οἱ ὑπο-
ψήφιοι Κληρικοί, εὗτε στὸ Ι. Βῆμα, εὗτε βοηθώ-
ντας τοὺς δύο Χοροὺς τῶν Ιεροψαλτῶν. Κατὰ τὴν
διάρκεια τῆς Θ. Λειτουργίας, ἀναγνώσθηκε ἡ
σχετικὴ Ἐγκύλιος τῆς Ι. Συνόδου περὶ τῶν Ιε-
ρατικῶν Κλίσεων καὶ πρὶν τὴν Ἀπόλυτη ὁ Σεβ.
παρακάλεσε τοὺς πολλοὺς πιστοὺς ποὺ συμμε-
τεῖχαν στὴ Θ. Λειτουργία νὰ μὴν ἔχουν στὴν
προσευχὴ τοὺς Κληρικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπο-
ψηφίους Κληρικοὺς τῆς Ι. Μητροπόλεως. Κατό-
πιν τὰ παιδιὰ ἔλαβαν πρόγευμα, τὸ ὅποιο πα-
ρέθεσε ἡ Ἐνορία τοῦ Ἀγ. Νικολάου, μὲ φροντί-
δα τοῦ Προϊσταμένου τῆς π. Ἡλία Ἀγιαννίτη,

σὲ κατάστημα τῆς Παραλίας Χαλκίδος. Στὴ συ-
νέχεια ὁ Σεβ. παρέθεσε γεῦμα στοὺς
Ἀναγνῶστες, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Μη-
τροπολιτικοῦ Ι. Ν. Ἀγ. Δημητρίου Χαλκίδος, τὸ
ὅποιο, μὲ τὴν εὐθύνη τοῦ Προϊσταμένου τῆς
Ἐνορίας π. Αἰμι. Χρήστου, προετοίμασαν οἱ λαϊ-
κοὶ συνεργάτες -κύριοι καὶ κυρίες- τῆς Ἐνορίας,
μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὅποιου διένειμε στὰ παιδιὰ
ἀναμνηστικὲς εὐλογίες.

Πορίσματα διημερίδος περὶ τῆς ιερατικῆς οἰκογένειας

- 1) Ἡ παράδοση τῆς ἔγγαμης ιερωσύνης ἀποτε-
λεῖ ἀνεκτίμητη εὐλογία τὴν ὅποια μᾶς κλη-
ροδότησαν οἱ Πατέρες μας. Ἐπιτρέπει τὴν
ἰσορροπία μεταξὺ «οὐρανοῦ καὶ γῆς» καὶ
τὴν ἀρμονικὴ συνεργασία τῆς φύσεως μὲ
τὴν Χάρη. Ἐξασφαλίζει τὴν ὄρθη Θεολογία
τῆς Ἐκκλησίας σὲ θεανθρώπινη βάση. Ἐνι-
σχύει τὸ πνευματικὸ νόημα τοῦ γάμου ἐν γέ-
νει.
- 2) Ἡ ποιότητα τῆς συζυγίας τοῦ κληρικοῦ κα-
τέχει κεντρικὴ θέση στὴν ὅλη διακονία του.
Ἄπο αὐτὴν ἔχαρτάται ἐὰν ὁ κληρικός θὰ
εἶναι χαρούμενος ἀνθρωπος καὶ ἀποτελε-
σματικὸς ποιμένας. Ἐτσι ἡ ὄρθη ἐπιλογὴ
συζύγου καθίσταται ὄρος ἀναντικατάστατος
γιὰ μιὰ ἐπιτυχὴ ιερωσύνη. Χρειάζεται νὰ
λειτουργοῦν ὁμαλὰ τὰ κατὰ φύσιν προκειμέ-
νου νὰ ὑπηρετηθοῦν ὄρθᾳ τὰ ὑπέρ φύσιν.
Ἐπὶ πλέον ἀπαιτεῖται διαρκῆς ἐπιμέλεια
τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ καὶ ἐμβάθυνση τῆς
ἀγάπης.
- 3) Τὰ παιδιὰ τοῦ κληρικοῦ μεγαλώνουν μέσα
σὲ μιὰ ἰδιόμορφη οἰκογένεια, ὅπου ἀπαι-
τεῖται ἴσορροπία ἰδιωτικότητος καὶ κοινωνι-
κότητος. Ἡ ἐπιτυχημένη ἀσκηση τῆς ιερω-
σύνης μεταξὺ πατέρα καὶ παιδῶν. Ἡ προσε-
κτικὴ καὶ μὲ διάκριση ἀγωγὴ, σὲ κλῖμα σε-
βασμοῦ τῆς προσωπικότητός τους καὶ ἐν
Χριστῷ ἐλευθερίας, θὰ μετατρέψῃ τὴν ἰδιο-
μορφία τῶν παιδῶν σὲ πλεονέκτημα καὶ
ὄχι σὲ μειονέκτημα. Στὴν φυσιολογικὴ ἀνά-
πτυξη τους θὰ συντελέστει ἡ ἐν χαρᾷ βίωση
καὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς ιερωσύνης ἀπὸ τὸν
κληρικό καὶ τὴν σύζυγό του.
- 4) Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μέριμνα τοῦ ἱδιου τοῦ ιερατι-
κοῦ ζεύγους, πρόσθετη ποιμαντικὴ φροντίδα
περὶ αὐτοῦ ἀπαιτεῖται. Φρόνημα ὑπεροψίας
τοῦ ἀγάμου κληρικοῦ ἔναντι τοῦ ἔγγαμου
ἀποτελεῖ ἔκπτωση ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ
ῆθος. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση, ὁ ἐπίσκο-
πος, ὁ πνευματικός, καὶ ἡ ἐνορία, χρειάζεται

νὰ ἀγκαλιάσουν μὲ στοργὴ τὴν ιερατικὴ
οἰκογένεια καὶ νὰ προσφέρουν τὶς προϋποθέ-
σεις ἐκεῖνες οἱ ὅποιες θὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἀρι-
στη κατὰ τὸ δυνατὸν ἀνάπτυξή της. Ὁ κόπος
ποὺ θὰ καταβληθεῖ ἐν προκειμένῳ γιὰ νὰ
ἐκπληρώσει τὴν διπλή της ἀποστολή, θὰ
ἀποδώσει στὸ σύνολο ἐκκλησιαστικὸ σῶμα
ἐν καιρῷ.

5) Ἐνδεικτικὰ σημεῖα φροντίδας πρὸς τὴν ιε-
ρατικὴ οἰκογένεια θὰ ἥταν: ἡ καλλιέργεια
ὁρθῆς Θεολογίας περὶ γάμου καὶ ιερωσύνης,
ἡ ἐπιμελημένη ποιμαντικὴ ἐργασία μὲ τοὺς
ὑποψηφίους καθὼς καὶ μὲ τὶς πιστές νέες γυ-
ναῖκες, ἡ ἰδιαίτερη προσοχὴ κατὰ τὴν ἐπι-

Τὴν 1η καὶ 2α Σεπτεμβρίου πραγματο-
ποιήθηκε στὸ Διορθόδοξο Κέντρο στὴν Ι.
Μ. Πεντέλης Διημερίδα μὲ θέμα «Ιερα-
τικὴ Οἰκογένεια». Σὲ παλαιότερο τεῦχος
δημοσιεύθηκε ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Κων.
Μπλάθρα στὴν Διημερίδα, ὡς τέκνου ιε-
ρατικῆς οἰκογενείας. Στὸ παρὸν τεῦχος
δημοσιεύουμε τὰ σχετικὰ Πορίσματα.

λογὴ καὶ χειροτονία, ἡ ἀνακάλυψη ὑγιῶν
ζευγῶν πιστῶν χριστιανῶν πρὸς καλλιέρ-
γεια ιερατικῆς κλίσεως, ἡ μεσολάβηση
ἐπαρκοῦς χρόνου μεταξὺ γάμου καὶ χειροτο-
νίας, ἡ ἀνάθεση στὸν κληρικὸ λελογισμένων
καθηκόντων τὰ ὅποια θὰ συμβαδίζουν μὲ
τὴν φάση ζωῆς τῆς οἰκογένειας καὶ δὲν θὰ
δυσχεραίνουν τὴν ἀνάπτυξή της, ἡ καλλιέρ-
γεια προσωπικῆς ἐπαφῆς τοῦ ἐπισκόπου μὲ
τὰ μέλη τῆς ιερατικῆς οἰκογένειας, ἡ δημι-
ουργία εὐκαιρῶν συναναστροφῆς καὶ συμ-
προβληματισμοῦ τῶν ιερατικῶν οἰκογε-
νειῶν, ἡ ἀποφυγὴ σκανδαλισμοῦ τῆς ιερα-
τικῆς οἰκογένειας, ἡ δημιουργία δομῶν καὶ
τρόπων προσφορᾶς βοηθείας σὲ ιερατικὲς
οἰκογένειες ποὺ βρίσκονται σὲ κρίση κ.π.ἄ.

Hητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Υμηττοῦ Δανιὴλ ἀλλοίωση τοῦ ὄρθιοδόξου φρονήματος καὶ ἡ ἐκπωση ἀπὸ τὴν «ἐν Χριστῷ» ζωὴ φανερώνεται καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ οἱ πιστοὶ ἔορτάζουν καὶ συμμετέχουν στὶς ἔορτὲς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Οἱ ἔορτὲς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος μετατρέπονται ἐνίοτε εἴτε σὲ ἑκδηλώσεις νοσηρῆς θρησκευτικότητος εἴτε σὲ ἐμποροπανηγύρεις εἴτε σὲ εὐκαρίες ἀναπαύσεως ἀπὸ τὸν κόπο τῶν βιοτικῶν μεριμνῶν καὶ ἐκδρομῶν ἀναψυχῆς, ἰδιαιτέρως μάλιστα γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν ἀστικῶν περιοχῶν.

Γιὰ τὴν πνευματικὴν θωράκισην τῶν πιστῶν, γιὰ τὴν προστασία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς

Ἡ θεώρησις τῶν ἔορτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τὸν ἄγ. Ιωάννη τὸν Χρυσόστομο

καὶ τῶν ἔορτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ ἀλλοτριωτικὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου καὶ γιὰ τὸν τρόπο συμμετοχῆς τῶν πιστῶν σ' αὐτές ἔρραινσθημεν δσα ὁ φωτισμένος ἀπὸ τὸ "Ἄγιο Πνεῦμα ἄγιος πατέρας μας Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐδίδαξε στὶς κατηχητικὲς καὶ ἐρμηνευτικὲς ὅμιλιες του.

α. Ὁ ἄγιος πατέρας μας ἀναφέρων τὶς καθιερωμένες ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία στὴν ἐποχή του Δεσποτικὲς ἔορτὲς διατυπώνει τὴν γνώμη, ὅτι ὁ πιστὸς μπορεῖ πάντοτε νὰ ἔορτάζει τοὺς σταθμοὺς τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ἐπιφάνεια, Πάσχα, Πεντηκοστή) καὶ ὅχι μόνον κατὰ τὴν συγκεκριμένη ἡμερομηνία τῆς ἔορτῆς.

Μὲ αὐτὴ τὴν ἀποψη ἡ ἔορτὴ ἔξερχεται τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου καὶ λαμβάνει οἰκουμενικὸ καὶ αἰώνιο χαρακτῆρα. Εορτάζομε νῦν καὶ ἀεὶ τὸ μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ.

Αὐτὸ τὸν χαρακτῆρα τονίζει ἀκόμη περισσότερο ὡς ἀποψη τοῦ ἄγιου πατέρα μας, ὅτι γιὰ τὸν χριστιανὸ τὴν ἔορτὴ δὲν προσδιορίζει ὁ χρόνος, ἀλλὰ ὡς ἀγαθὴ συνείδηση τοῦ πιστοῦ καὶ ὅτι ὁ χριστιανὸς ἔὰν ἔχει ἀγαθὴ συνείδηση, τότε ἐπιτρέπεται νὰ ἔορτάζει καθημερινῶς.

«Ἄει γάρ ήμιν ἐστιν ἔορτή. Εορτὴ πρώτη τὰ Ἐπιφάνεια. Πάσας τὰς ἡμέρας τὰ Ἐπιφάνεια δυνατὸν τελεῖν. Ἄει δυνάμεθα Πάσχα ἐπιτελεῖν. Καὶ δυνάμεθα ἀεὶ Πεντηκοστὴν ἐπιτελεῖν. Ἐπειδὴ ἔορτὴν οὐ καιρὸς ποιεῖ, ἀλλὰ συνειδὸς καθαρόν. Ὁ δὲ συνειδὸς ἔχων ἀγαθὸν καὶ πράξεις τουαντας ἀεὶ ἔορτάζειν δύναται» (Ὀμιλία Β' «εἰς τὴν ἀγίαν Πεντηκοστήν», Ε.Π.Ε. 36, σελ. 294-298).

Δηλαδή: Γιὰ μᾶς πάντοτε εἶναι ἔορτή. Η πρώτη ἔορτή μας εἶναι τὰ Ἐπιφάνεια. Καὶ μποροῦμε νὰ ἔορτάζουμε ὅλες τὶς ἡμέρες τὰ Ἐπιφάνεια... Πάντοτε μποροῦμε νὰ ἔορτάζουμε τὸ Πάσχα. Πάντοτε μποροῦμε νὰ ἔορτάζουμε τὴν Πεντηκοστή. Διότι ὁ καιρὸς δὲν κάνει τὴν ἔορτή, ἀλλὰ ἡ καθαρὴ συνείδηση. Κι ἔκεινος ὁ ὅποιος ἔχει καθαρὴ συνείδηση καὶ κάνει ἀγαθές πράξεις μπορεῖ νὰ ἔορτάζει πάντοτε.

β. Μὲ μία ἀλλη ῥητικέλευθη ἀποψή του ὁ ἄγιος πατέρας μας διασπᾶ τὴν γεώδη καὶ ἀνθρωπαρεσκη ἀντίληψη, ὅτι τὸ μέγεθος τῆς ἔορτῆς φαίνεται ἀπὸ τὴν προσέλευση τοῦ πλήθους τῶν ἀνθρώπων. Γιὰ τὸν ἀληθινὸ ποιμένα πρόέχει «ἡ ἀρετὴ τῶν συλλεγομένων». Η ἀρετὴ τῶν συμμετεχόντων μεταβάλλει τὴν συνάθροιση σὲ πανήγυρη «πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς» (πρὸς Ἐβραίους ιβ' 23). Τό «ἀγαθὸν συνειδός» τῶν προσερχομένων μετατρέπει κάθε συνάθροιση πιστῶν σὲ ἔορτὴ καὶ πανήγυρη τῶν σωζομένων.

«Πᾶσα γάρ σύνοδος ἔορτή. Τὰς γάρ ἔορτὰς οὐ τὸ πλῆθος, ἀλλ' ἡ ἀρετὴ τῶν συλλεγομένων ποιεῖν εἴωθεν ἔορτὴ γάρ μεγίστη, συνειδός ἀγαθόν». (Ὀμιλία Ε' «Περὶ Ἀννης» Ε.Π.Ε. 8A 114-116).

Δηλαδή: Διότι κάθε συνάθροιση εἶναι ἔορτή. ... Γιατὶ τὶς ἔορτὲς δὲν τὶς κάνει συνήθως τὸ πλήθος, ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ τῶν συγκεντρωθέντων. ... Διότι ὡς πιο μεγάλῃ ἔορτὴ εἶναι ἡ ἀγαθὴ συνείδηση.

γ. Μὲ μία φράση του ὁ θεοφόρος διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης προσδιορίζει μὲ σαφήνεια τὴν αἵτια τῆς ἔορτῆς. Ὁ πιστὸς ἔορτάζει γιὰ τὴν ὑπερβολὴ τῶν ἀγαθῶν ποὺ τοῦ ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν φιλάνθρωπο ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα. Ἐτσι ἡ ἔορτὴ δὲν εἶναι καιρικὴ καὶ περιοδική, ἀλλὰ συνεχῆς δὲν εἶναι ἐγκόσμια καὶ κυματιόμενη, ἀλλὰ αἰώνια, ἀδιάκοπη καὶ ἀδιάπτωτη. Ὁ χριστιανὸς πάντοτε χαίρεται καὶ ἔορτάζει γιὰ τὰ ἀγαθά, τὰ ὅποια τοῦ ἔχαρισε ὁ Θεός. Χαίρεται

γιατὶ μὲ τὴν πνευματικὴ ἀναγέννησή του ἐγκατέστησε τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντός του, τῆς ὅποιας τὸ πλήρωμα θὰ βιώσει στὴν αἰωνιότητα. Τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ πού τοῦ ἐδωρήθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸ Πατέρα εἶναι ἡ ἀφεση τῶν ἀμαρτιῶν, ἡ νίοθεσια, ἡ πνευματικὴ ἀποκατάσταση, ἡ δωρεὰ τοῦ ἀγίου Πιενέματος, ἡ ἀναγέννηση, ἡ ἀνάσταση καὶ ἡ «ἐν Χριστῷ ζωὴ».

«Πᾶς ὁ χρόνος ἔορτῆς ἐστιν καιρὸς τοῖς Χριστιανοῖς διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν δοθέντων ἀγαθῶν». (Ὀμιλία ΙΕ' «εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους» Ε.Π.Ε. 18, σελ. 418-420).

Δηλαδή: «Ολος ὁ χρόνος εἶναι καιρὸς ἔορτῆς γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς λόγω τῆς ἀφθονίας τῶν ἀγαθῶν ποὺ τοὺς ἐδόθησαν.

δ. Γιὰ τὸν ἄγιο πατέρα μας, ὡς ἀληθινὴ ἔορτὴ θεωρεῖται αὐτὴ ποὺ συντελεῖ στὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν καὶ στὴν ὅποια ἐπικρατεῖ εἰρήνη, ὁμόνοια μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι προφανὲς ὅτι

«Εἰκόνων Τέχνη 2007»

Ἡ Ιερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀκαδημίας Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν, ἀνακοινώνει ὅτι διοργανώνει Ἐκθεση Ἀγιογραφίας καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν, μὲ τὸν τίτλο: «Εἰκόνων Τέχνη 2007», ἡ ὅποια θὰ γίνει ἀπὸ 3 ἔως 16 Σεπτεμβρίου 2007 στὴν Ἀθήνα καὶ στὶς αἴθουσες 6 καὶ 7 τοῦ Μουσείου Μπενάκη στὴν ὁδὸν Πειραιῶς.

Θέμα τῆς ἐκθέσεως θὰ εἶναι ἡ «Ἐσχατολογία» καὶ οἱ Καλλιτέχνες πρέπει νὰ ἐμπινευστοῦν ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν εἰκονογραφικὴ ἐκκλησιαστικὴ παράδοση.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι μποροῦν νὰ ὑποβάλουν ἔως 3 ἔργα τους γιὰ ἐκθεση, στὸ Γραφεῖο τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀκαδημίας Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν (όδος Ιωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ιασίου 1), ὡς τὶς 15 Μαΐου 2007. Τὰ ἔργα αὐτὰ πρέπει νὰ ἔχουν ὡς μέγιστο πλάτος τὸ 1 μέτρο καὶ νὰ συνοδεύονται ἀπὸ φωτογραφία σὲ ψηφιακὴ μορφή. Η ἀξιολόγησή τους θὰ γίνει ἀπὸ εἰδικὴ ἐπιτροπή.

Τὰ ἐγκαίνια θὰ πραγματοποιηθοῦν τὴν Δευτέρα 3 Σεπτεμβρίου 2007 καὶ ώρα 7.00 μ.μ., ἀπὸ τὸν Μαϊ. Ἀρχεπίσκοπο Αθηνῶν καὶ Πάστορας Ἐλλάδος κ. Χριστόδουλο.

Περισσότερες πληροφορίες μπορεῖτε νὰ βρεῖτε στὴν ιστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας (www.ecclesia.gr) η νὰ ἐπικοινωνήσεται μὲ τὴν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς, (τηλ. 210.72.72.212-213).

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ιερᾶς Σύνοδου

αὐτὰ τὰ γινωρίσματα ὀφείλει νὰ ἔχει ὁ ἔορτασμὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔορτῶν.

«Ἄυτη γὰρ ἀληθὴς ἔορτή, ἐνθα ψυχῶν σωτηρία, ἐνθα εἰρήνη καὶ ὁμόνοια» (Ὀμιλία Α' «εἰς τὴν Γένεσιν» Ε.Π.Ε. 2, σελ. 12).

Δηλαδή: Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἔορτή, ὅπου ὑπάρχει ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν, ὅπου ὑπάρχει εἰρήνη καὶ ὁμόνοια.

«Ἔορτὴ ἀγαθῶν ἔργων ἐστιν ἐπίδειξις, καὶ ψυχῆς εὐλάβεια, καὶ πολιτείας ἀκρίβεια· καν ταῦτα ἔχησι διαπαντὸς ἔορτάζειν δυνήσῃ καὶ διαπαντὸς προσιέναι». (Ὀμιλία ΚΗ' «εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους» Ε.Π.Ε. 18A, σελ. 214).

Δηλαδή: Εορτὴ εἶναι ἐπίδειξις ἔργων ἀγαθῶν καὶ εὐλάβεια στὸν ὄρθο τρόπο ζωῆς· καὶ ἀν ἔχεις αὐτά, θὰ μπορεῖς νὰ ἐορτάζεις συνεχῶς καὶ διαρκῶς νὰ προσέρχεσαι.

«Τὸν χριστιανὸν διὰ τὴν πιενόντας τοῦ βίου τὴν αὐτῷ πρέπουσαν ἔορτὴν ἄγειν. Ἀν τοίνυν καθαρὸν ἔχησ τὸ συνειδός, ἔορτὴν ἔχεις διαπαντός. Ταύτην τὴν ἔορτὴν καὶ πλούσιος καὶ πένης ἄγειν δυνήσεται ὁμοίως. Ἐνταῦθα χρεία ἀρετῆς μόνης». (Λόγος «ταῖς Καλάνδαις» Ε.Π.Ε. 31, σελ. 472-474).

Δηλαδή: Ο χριστιανός, λοιπόν, δῆλη τοῦ τὴν ζωὴ πρέπει νὰ ζεῖ μὲ τὴν πρέπουσαν τὶς ἔορτές της Εκκλησίας. Δέν συνάδει μὲ τὸ ἥθος, τὴν πνευματικότητα καὶ τὴν διδασκαλία τῆς Εκκλησίας ἡ δι

**· Αγίου Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου,
· Ομιλία εἰς τὴν τριήμερον
· Ανάστασιν τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ***

Ἐπιμέλεια καὶ
ἔρμηνεία κειμένου,
Γεωργία Κουνάβη,
Θεολόγος

«Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί. Χαίρετε γιατί ὁ Χριστός μας ἀνέστη ἀπὸ τοὺς νεκρούς. Ἐστοράσουμε, λοιπόν, αὐτὴν τὴν λαμπροφόρο ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως, τὴν δόπια γιὰ μᾶς δημιούργησε ὁ Κύριός μας μὲ σωφροσύνη καὶ εὐχαριστηση. Ἐστοράσουμε σήμερα ἀνέκφραστη ἀγαλλίαση καὶ εὐφροσύνη. Ἐστοράσουμε στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὴν Ἀναστάση τοῦ Σωτῆρα μας, ἀλλὰ ἀς βροντοφωνήσουμε καὶ τὴν δική μας σωτηρία. Ἐστοράσουμε τὴν νέκρωση τοῦ διαβόλου, τὴν ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα δαιμονικὰ πνεύματα, τὴν σωτηρία τῶν Χριστιανῶν, τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν...

Γιατὶ μὲ τὴν Ἀναστάση τοῦ Χριστοῦ ὁ Ἄδης ταράσσεται, ὁ διάβολος πενθεῖ, ἡ ἀμαρτία νεκρώνεται, τὰ πονηρὰ πνεύματα διώκονται, οἱ ἀνθρώποι ἀπὸ τὴ γῆ ἀνεβαίνουν στοὺς οὐρανούς· αὐτὸι ποὺ βρίσκονται στὸν Ἅδη ἐλευθερώνονται ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ διαβόλου καὶ προσφεύγοντες στὸ Θεὸν φωνάζουν μὲ παρρησία. Ποὺ εἶναι ἡ νίκη σου θάνατε; ποὺ εἶναι τὸ κέντρο σου Ἅδη;

Αὕτιος αὐτῆς τῆς μεγάλης καὶ ἀγίας ἕορτῆς καὶ πανηγύρεως γιὰ μᾶς εἶναι ὁ Χριστός μας, ὁ πρόξενος ὅλων τῶν καλῶν. Αὐτὸς καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μᾶς δημιούργησε καὶ ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία μᾶς ἔφερε στὴν ὑπαρξη. Αὐτός, ἐνῷ εἴχαμε νεκρωθεῖ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, μᾶς χάρισε τὴν πραγματικὴν ζωὴν καὶ μᾶς ἀπελευθέρωσε ἀπὸ τὴν τυραννία τοῦ σατανᾶ.

Γιὰ ὅλα αὐτά, λοιπόν, ἀξίζει καὶ ἐμεῖς νὰ ποῦμε: Τί νὰ ἀνταποδώσουμε στὸν Κύριο μας γιὰ τὶς τόσες δωρεές του; Αὐτός, ποὺ ἐνῷ ἥταν Θεὸς ἔγινε καὶ ἀνθρωπὸς γιὰ μᾶς ἀπὸ ἀγάπην· ἔγινε ὑπήκοος μέχρι θανάτου γιὰ νὰ μᾶς ἀπαλλάξει ἀπὸ τὸν αἰώνιο θάνατο· ἔφορεσε δούλου μορφή, ὁ Δεσπότης τῶν ἀγγέλων· ἔγινε ἀνθρώπος, ὁ Θεὸς Λόγος, ὁ ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα· Ἐπαθε ὡς πρὸς τὴ σάρκα, τῆς ζωῆς μας ὁ χο-

ρηγός· ἔταφη τῆς ἀθανασίας ἡ πηγή, γιὰ νὰ προσφέρει σὲ ὅλους τὴν ἀθανασία.

... Ἐστοράσουμε λοιπόν πανηγυρικὰ καὶ χαρμόσυνα αὐτὴ τὴν εὐλογημένη ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας. Γιατὶ ἀναστήθηκε καὶ τὴν οἰκουμένη συνανέστησε μαζὶ μὲ τὸν ἑαυτόν του, καὶ λάμπει Χριστὸς ὑπὲρ τὸν ἥλιο αὐτὴ τὴν ἀγία ἡμέρα τοῦ Πάσχα. Πάσχα, λοιπόν, ἀδελφοί, θαυμαστὸ σήμερα· τὸ ἔργο τῆς θείας ἀρετῆς καὶ δυνάμεως...

Ἐστοράσουμε μαζὶ μας οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἀρχάγγελοι καὶ ὅλος ὁ οὐρανὸς δῆμος· ἀς ἔστοράσουν καὶ οἱ χοροὶ καὶ τὰ συστήματα τῶν ἀστέρων· ἀς ἔστοράσει καὶ ὅλη ἡ γῆ ἡ λουσμένη μὲ τὸ ἀναστάσιμο φῶς. Αὐτὸς εἶναι τὸ Πάσχα, τὸ κοινὸ πανηγύρι ὅλων, ὅλου τοῦ κόσμου ἡ ἀθάνατη ζωὴ, ἡ πηγὴ τῆς σωτηρίας, τῶν ἀνθρώπων ἡ οὐράνια ἀφθαρτὴ εὐφροσύνη, ἡ ἀγία τελετή, ἡ ἐρμηνεύουσα τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νέα μυστήρια.

... Ἐστοράσουμε, λοιπόν, μὲ χαρὰ ἀνεκλάλητη, καὶ ἀς εὐχαριστήσουμε τὸ Σωτῆρα μας Χριστό, γιὰ τὴν Ἀναστάση Του καὶ τὴ σωτηρία μας.

Ἄδελφοί, ἀφοῦ πιστεύουμε βαθιὰ στὴν Ἀναστάση τοῦ Χριστοῦ μας, ἀς περιμένουμε καὶ πάλι τὸν ἐρχομό του τὸν ἔνδοξο. Γιατὶ ὁ Κύριός μας στὴ δευτέρα του Παρουσία θὰ ἔλθει μὲ συνοδεία ἀγγέλων καὶ μὲ φωνὴ σάλπιγγος.

* (PG 50, 821-824, PG 59, 735-736)

«Μηδεὶς θρηνείτω πενίαν...»

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ.κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Ο Μεγάλος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ποὺ, μὲ βαθυστόχαστες καὶ πινευματικές ἔξαρσεις, τραγούδησε τὴν Λαμπροφόρο Ἀνασταση τοῦ Χριστοῦ, στὸν Κατηχητικὸ του λόγο καλεῖ τοὺς πιστοὺς νὰ γιορτάσουν, χωρὶς θρήνους. «Μηδεὶς θρηνείτω πενίαν...».

Καὶ αὐτό, γιατὶ ἡ προσφορὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος μας εἶναι πολὺ μεγάλη. Ἀγκαλιάζει ὅλο τὸ σύμπαν, τὸν ὄρατὸ καὶ ἀόρατο κόσμο. Ιδιαίτερα, δῶμας, ἡ Ἀνασταση ἀναφέρεται στὸν ἀνθρωπό, τὸ κατ' ἔξοχὴν δημιούργημά Του. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ θρηνεῖ, ἀλλὰ νὰ χαιρεῖ, γιὰ τὴ Λαμπροφόρο Ἀνασταση τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ δικαίως εἶναι ἡ πρόσκληση καὶ προτροπὴ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Τὴν ἀγία καὶ χαρμόσυνη αὐτὴ μέρα ἡ ἀνθρωπινὴ ψυχὴ πρέπει νὰ δονεῖται ἀπὸ τὴν ἀγιαστικὴ χάρη τοῦ Ζωοδόχου Τάφου. Δὲν ἐπιτρέπεται ὁ θρῆνος, τὰ δάκρυα, τὸ κλάμα. «Οπως, τώρα τὴν Ἀνοιξη, τὰ κοιμισμένα ἀπὸ τὸ χειμῶνα κλαδιὰ τῶν δένδρων γεμίζουν ἀπὸ πράσινα φυλλώματα καὶ ἀνθη, ἔτσι καὶ στὴν Ἀνασταση τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἀνθρωπινὲς ψυχὲς πρέπει νὰ ἀνθοφορήσουν καὶ νὰ γεμίσουν ἀπὸ θεῖο σύμνο, ποὺ τὸν συντονίζουν καὶ ψάλλουν οἱ ἄγγελοι, οἱ ἀρχάγγελοι, οἱ ἐπουράνιες δυνάμεις καὶ ὅλη ἡ πλάση. Ὁ ἥλιος, τὰ ἀστρα, ἡ σελήνη, τὰ ὄδατα, οἱ πηγές, τὰ ποτάμια, τὰ βουνά. Ἀκόμη, οἱ ψυχὲς τῶν Δικαίων, οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Προφῆτες, οἱ Μάρτυρες, οἱ Δίκαιοι καὶ οἱ Ὀσιοί.

Μὲ τὴ Λαμπρή, οἱ πόνοι, τὰ δάκρυα, οἱ θλύψεις πρέπει νὰ ἔξαφανισθοῦν. Προβάλλει ἡ εὐλογημένη Χάρη τοῦ Ἀναστάτου

Χριστοῦ. Ἀκόμη, ἡ ἔλλειψη τῆς ἀρετῆς στὸν ἀνθρωπό, δὲν πρέπει νὰ ἀνακόψει τὸ βῆμα πρὸς τὸν Ἀναστάτα Κύριο. Ο Ἀναστὰς Χριστὸς δέχεται ὅλους. Οι θεῖες Του δωρεές προσφέρονται σὲ ὅλους. Στοὺς πλούσιους καὶ φτωχούς. Δικαίους καὶ ἀδικούς. Πεινασμένους καὶ χορτάτους. Ο Ἀναστὰς Κύριος «καὶ τὴν πρᾶξιν τιμᾶ», ἀλλὰ «καὶ τὴν πρόθεσιν ἐπαινεῖ». Ἡ Ἀνασταση Του χαρίζει τὸ μέτρο τῆς πολιτείας τοῦ ἀνθρώπου. Κτίζεται νέα ζωή. Ἀναδημιουργεῖται ὁ ἀνθρωπός καὶ ἡ ζωὴ πολιτεύεται.

Ἡ φωτοφόρος Ἀνασταση τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ θεία της πνοὴ μᾶς δίδουν τὴ δύναμην νὰ μισήσουμε ὅλα ἐκεῖνα, δσα κατατρώγουν τὴν ἡθικὴ μας υπόσταση. Εὐγνώμονες προσκυνητὲς τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἐμβαθύνουμε στὸ μήνυμα καὶ μὲ φλογισμένη τὴν ψυχὴ, γιὰ λύτρωση καὶ σωτηρία, ἀς ζήσουμε τὸν Ἀναστάτα, πού, μὲ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο, λέγει: «Οὐκοῦν εἰσέλθετε πάντες εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καὶ πρῶτοι καὶ δεύτεροι τὸν μισθὸν ἀπολαύσετε».

Τὶ κι ἀν σήμερα ὁ Ἀναστὰς Χριστὸς περιφρονεῖται, ύβριζεται, ἐγκαταλείπεται, προδίδεται, πολεμεῖται; Ἐκεῖνος, μὲ ἀνοιχτὲς τὶς ἀγκάλες Του, μᾶς ἀναζητεῖ. Ἀγκαλιάστε Του, εἶναι ἡ Ἀνασταση καὶ ἡ ζωή.

Σήμερα ὅλοι Τὸν ἀναζητοῦν. Τὰ πάντα. Ὁ πλούτος καὶ ἡ φτώχεια. Ἡ δύναμη καὶ ἡ ἀδυναμία. Ἡ σοφία καὶ ἡ ἀγνωσία. Ἡ εἰρήνη καὶ ὁ πόλεμος. Ὁ οὐρανός, ἡ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Πρέπει, λοιπόν, νὰ Τὸν συναντήσουμε. Τὸν ἔχομε ἀνάγκη.

BΑΔΙΖΕ μοναχικός καὶ κουρασμένος στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου ἀνασηκώνοντας τὴν ἄκρη τοῦ ράσου του γιὰ νὰ τὸ προφυλάξει ἀπ' τὰ λασπόνερα. Τυλιγμένο σὲ πορφυρὸν ὑφασμα ἔσθιγγε μὲ τὸ δεξὶ του χέρι πάνω στὸ στῆθος τὸ κουτάκι μὲ τὰ Ἀγια, καθὼς ἐπέστρεψε ἀπ' τὸ σπίτι κάποιου ἀρρώστου. Τὰ πόδια του γίνονταν ὅλο καὶ περισσότερο μολύβι, τὰ μάτια του βάραιναν νυσταγμένα. Μ. Πέμπτη σήμερα κι ἀπ' τὸ πρωὶ δὲν εἶχε πάρει ἀνάσα ὡς παπα-Χρῆστος.

Εἶχε γυρίσει ἀργὰ τὸ ἀπομεσήμερο, σχεδὸν τρεισήμισι, στὸ σπίτι του. Η πρεσβυτέρα του βλέποντάς τον ἔσθεωμένο, τοῦ σέρβιρε ἀμέσως λίγη σκέτη ντοματόσουπα. Νὰ φάει λίγο, νὰ ἀνασάνει, νὰ ναι στὶς πέντε πάλι στὴν ἐκκλησία. Γιὰ δύοσ, ἐστω καὶ τελευταία στιγμή, ἀναζητοῦν πνευματικό.

Ἡ Σταύρωση

π. Δημητρίου Μπόκου

Μὲ τὸ ποὺ ἔβαλε τὴν μπουκιὰ στὸ στόμα του, τὸ τηλέφωνο χτύπησε.

—Ἄσε, τὸ παίρνω ἐγώ, εἶπε ἡ πρεσβυτέρα.

—Ηταν ὅτι φοβόταν τέτοιες μέρες. Τὸν ζητοῦσαν ἐπειγόντως γιὰ νὰ κοινωνήσει κάποιον ἀρρώστο. Πῆρε τὸ ἀκουστικό. Μιὰ κοφτή, λαχανιασμένη γυναικεία φωνὴ ἀκούστηκε.

—Ο πατέρας μου, πάτερ, χειροτέρεψε ξαφνικά...

Μὲ κόπο κρατήθηκε.

—Μὰ προχθὲς κοινωνήσαμε τοὺς ἀρρώστους. Ποὺ ἥσουν, εὐλογημένη;

—Ἐχετε δίκιο, πάτερ, μὲ συγχωρεῖτε. Φαινόταν καλά, μὰ ἀπότομα...

Δὲν εἶχε ιόημα νὰ τὸ ψάχνει. Γνώριζε τὴν περιπτωση. Εἶχε ξανακοινωνήσει τὸ γερο-Θόδωρο πρόσφατα. Πῆρε λίγες μπουκιές ὅρθιος κι ἔφυγε. Μὲ τὴν συνείδησή του δὲν ἔπαιζε.

—Οταν ἐπέστρεψε, ἤταν ἥδη ἀργὰ γιὰ ἔκούραστη. Κόντευε πέντε. Ἐτσι ἔφυγε κατευθεῖαν γιὰ τὴν ἐκκλησία, ὅπου τὸν περίμεναν ἀρκετοὶ νὰ ἔξομολογηθῶν. Ἐκεὶ ἔνα νέο τηλεφώνημα τὸν ξανάβαλε ἀπ' τὸ πρόγραμμά του. Ἐπρεπε νὰ πάει ὅσο πιὸ γρήγορα γινόταν στὴν Μητρόπολη, γιὰ κάποιες ἔκτακτες, πλὴν ἀναγκαῖες, δουλειὲς ποὺ προέκυψαν. Φαινερὰ ἀγχωμένος κοίταξε τὸν πιστοὺς ποὺ εἶχαν ἀπομένει. Κράτησε μόνο αὐτὸὺς ποὺ εἶχαν ἔθει γιὰ πρώτη φορά. Ἐδιωξε τὸν υπόλοιπον. Προσπάθησε νὰ τὸν δεῖ διπλάσιο πιὸ βιαστικὰ μποροῦσε καὶ ἔτρεξε μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα νὰ προλάβει καὶ στὴν Μητρόπολη.

Ἀκολούθησε ἡ βραδινὴ πολύωρη ἀκολουθία τῶν Παθῶν μὲ τὰ δώδεκα εὐαγγέλια. Ἐμεινε καὶ λίγο, ὅσο μπόρεσε, μετὰ ποὺ στόλιζαν τὸν Ἐπιτάφιο. Καὶ κάποια στιγμή, περασμένα μεσάνυχτα πιά, σύρθηκε στὸ σπίτι του. Ή γυναίκα του μὲ τὸ μωρό τους στὴν ἀγκαλιὰ τὸν περίμενε. Ὅταν τὸν εἶδε νὰ μπαίνει στηκώθηκε.

—Δόξα σοι, ὁ Θεός! Ἐπιτέλους ἥρθες, εἴπε ἀνακοινωσμένη. Ἐλα, κάπτε νὰ πάρεις ἀνάσα.

Δὲν εἶχε διάθεση οὔτε νὰ μιλήσει ἀπὸ τὴν κούραση. Τὸν ἔφτανε μόνο νὰ τὴν βλέπει καὶ ν' ἀκούει τὴν φωνὴ της. Τὰ μεγαλύτερα παιδιά εἶχαν κοιμηθεῖ μεριοῦ ὅμως γυρίζαμε κατάκοποι στὸ σπίτι. Βάδιζα ἐγὼ μπροστά, δεκάχρονο παιδάκι τότε, κρατώντας ἔναν ξύλινο μικρὸ σταυρό, ἐνῶ οἱ διαβάτες σταματοῦσαν, σταυροκοπιοῦνταν καὶ ὑποκλίνονταν, βλέποντας τὸν ἵερα νὰ πεινάει μὲ τὰ Ἀγια.

Τὸ σέρβιρε λίγη ἀπ' τὴν μεσημεριανὴ νερόσουπα κρατώντας τὸ μωρὸ στὸ ἔνα της χέρι. Τὴν ἔβλεπε νὰ τὸν φροντίζει ἀλαφρωμένη ἀπὸ τὴν ἀγωνία της καὶ τὰ φυλλοκάρδια του ἀνασάλευναν μ' ἔνα εὐφρόσυνο σκίρτημα.

—Σὲ σταύρωσαν σήμερα, ξανάπε, ἐνῶ τὸ βλέμμα της τὸν ἀγκάλιαζε τρυφερά.

—Πῶς τὰ βγαλες πέρα; τὸν ρώτησε μαλακά.

Στὴν ἡσυχία τῆς νύχτας ἀκούγονταν μόνο τὰ χείλη τοῦ μωροῦ ποὺ θήλαζαν. Ἀποκαμωμένος ἔγειρε τὸ κεφάλι του στὸν ὅμο της. Ἐμεινε λίγες στιγμὲς σιωπηλός. Τέλος, μίλησε ἀργὰ καὶ κουρασμένα, ἀλλὰ ἡ φωνὴ του ἤταν ἥρεμη.

—Ο Κύριος μου ἀπόψε εἶναι στὸ σταυρό! Ἐκεὶ πρέπει νὰ μαι κι ἐγώ. Στὴν Ἰδια κατάσταση. Σταυρωμένος μὲ τὸν Κύριο μου. Γιατὶ Αὐτὸς εἶπε: «Οπου εἰμι ἐγώ, ἔκει καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται». Η θυσία συνοδεύει πάντοτε τὸν ἱερέα.

—Δὲν σκέφτηκα ποτὲ ν' ἀρνηθῶ τὸ χρέος μου. Θὰ τὸν ἀδιανόητο γιὰ μένα κάτι τέτοιο. Ἀριηση τοῦ ἔαυτοῦ μου. Σκοπός τοῦ ἱερέα εἶναι νὰ σταυρώνεται σὰν τὸν Κύριο του. Καὶ νὰ τὸ κάνει πρόθυμα αὐτὸ. Εκούσια. Καὶ μὲ χαρά. Θὰ θελα νὰ μποροῦσα πάντα νὰ τὸ κάνω ἔτσι. Μὰ εἴμαι πολὺ μακριὰ ἀπ' τὸ στόχο. Μὲ κόπο τὸ προσπαθῶ καὶ δύσκολα τὸ πεπχαίνω. Ἐχω πολὺ δρόμο μπροστά μου γιὰ νὰ φτάσω ἔκει. Γ' αὐτὸ καὶ μοῦ χρειάζεται βοήθεια. Κάτι δυνατὸ νὰ μὲ παρακινεῖ, ἀντὶ νὰ μὲ ἀποθαρρύνει.

—Πῶς ἐννοεῖς τὴν βοήθεια αὐτῆ;

—Θὰ θελα νὰ μὲ σπρώχνει μέσα μου ἔνα κίνητρο, ποὺ νὰ ναι ἀκαταμάχητο, ὅχι μιὰ ἔξωθεν ἐπιβολή.

—Καὶ ἀπὸ τὸ μποροῦσε νὰ γεννηθεῖ ἔνα τέτοιο κίνητρο;

—Απὸ τὸ νὰ μὲ σκέπτονται καὶ λίγο σὰν ἀνθρώπο. Ὁχι μόνο σὰν ἐργαλεῖο. Νὰ βλέπω ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον καθενὸς δὲν εἶναι μόνο νὰ γίνει ἡ δουλειά του. Ἀλλὰ ὅτι ὑπολογίζει λιγάκι κι ἐμένα. Θὰ πά-

σχιζα τότε νὰ ἔβω χιλιάδες τρόπους, γιὰ νὰ κάμω καλύτερα τὸ χρέος μου. Θὰ σταυρωνόμουν ἑκούσια, μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, ὅπως ἔβλεπε τὸν πατέρα μου, Θέος σχωρέστην, νὰ κάνει πάντα.

—Τὸν παπα-Στέφανο;

—Ναι! Ἐχω κάποιες εἰκόνες ἀπ' τὸν πατέρα μου, ποὺ ἔχουν χαραχτεῖ βαθιὰ μέσα μου ἀπὸ τότε ποὺ ἔμουν παιδί.

—Πές μου γ' αὐτές.

—Νά, ὅπως κάποια Μ. Πέμπτη, σὰν σήμερα, τριάντα τόσα χρόνια ὅμως πρίν, ποὺ ἀργὰ τὸ ἀπομεσήμερο οἱ δύο μας γυρίζαμε κατάκοποι στὸ σπίτι. Βάδιζα ἐγὼ μπροστά, δεκάχρονο παιδάκι τότε, κρατώντας ἔναν ξύλινο μικρὸ σταυρό, ἐνῶ οἱ διαβάτες σταματοῦσαν, σταυροκοπιοῦνταν καὶ ὑποκλίνονταν, βλέποντας τὸν ἱερό Μητρόπολη.

Ἐπιστρέφαμε ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς θεια-Κώστανας, στὴν ἄλλη ἀκρη τῆς συνοικίας. Χήρα ἀπ' τὰ νιάτα της, μὰ σεβαστή κι ἀγαπητή ἡ γερόντισσα, βρισκότανε στὰ τελευταία της. Περάσαμε ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ν' ἀφήσουμε τὰ Ἀγια, μὰ ἔκει, στὴν πόρτα της, ἐντελῶς ἀπροσδόκητα, συναπανηθήκαμε μὲ τὸν ἐπίσκοπο. Ο πατέρας μου ξαφνιάστηκε.

—Συμβαίνει τίποτε, Σεβασμώτατε; Πῶς τέτοια ὥρα ἀπὸ δῶ; Κατάλαβε πώς κάτι σημαντικό θὰ θελε, γιὰ νὰ ἥρθε αὐτοπροσώπως ὡς ἔκει. Σπάνιζαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὰ τηλέφωνα. Ο ἐπίσκοπος, βλέποντάς τον κατάκοπο, δίστασε νὰ μιλήσει.

—Ἀκόμα, πάτερ Στέφανε, δὲν πῆγες σπίτι σου; Μὰ πότε θὰ ξεκουραστεῖς, παιδί μου; Εἶναι σχεδὸν ἀπόγευμα. Η φωνὴ του, ζεστή σὰ χάδι, ἀπάλυνε μονομιᾶς τὴν κουρασμένη καρδιὰ τοῦ πατέρα μου.

—Καὶ βλέπω κιόλας ἀνθρώπους ἀπὸ τώρα νὰ σὲ περιμένουν μέσα. Πῶς θὰ τὰ βγάλεις πέρα, τέτοια βραδιὰ ἀπόψε;

—Ομως κάτι σημαντικὸ σᾶς ἔφερε ἐδῶ, Σεβασμώτατε.

Καὶ πάλι κόμπιασε ὁ ἐπίσκοπος. Ξανάριξε τὸ βλέμμα του στὸν κουρασμένο ἱερέα καὶ ἔνα κῦμα πατρικῆς ἀγάπης τὸν πλημμύρισε.

—Απ' τὰ χαράματα, παιδί μου, εἶσαι στὸ πόδι. Κι ἔχεις πολλές κουραστικές ὥρες ἀκόμα μπροστά σου.

—Πέστε μου τὶ θέλετε, Σεβασμώτατε, κι ἐγὼ θὰ βρῶ τὸν τρόπο νὰ τὸ κάνω, εἶπε ὁ πατέρας μου, ἐνῶ μὰ ὀλοπρόθυμη διάθεση φούσκωσε τὴν ψυχή του.

—Οχι, παιδί μου, ὅχι! ἐπέμεινε ὁ ἐπίσκοπος. Τὸ μόνο ποὺ θέλω τώρα εἶναι νὰ πᾶς γρήγορα στὸ σπίτι σου. Γιὰ λίγη ὥρα οἱ ψυχές τους, ἀγκαλιασμένες στὸ μισοσκόταδο, ἐμειναν νὰ ψηλαφοῦν τὴν ύπερκόσμια ἀγάπη ποὺ έχεινόταν ἀπὸ τὴν πονεμένη μορφή τοῦ Εσταυρωμένου. Τὴν ἀγάπη ποὺ ἔδεινε δυνατὰ καὶ τὶς δικές τους ἀδύναμες, χούκες ύπταρξεις.

—Κραταὶα ὡς θάνατος ἀγάπη.

χωρὶς νὰ πεῖ ἄλλη λέξη. Γυρίσαμε σπίτι. Ο πατέρας μου ξάπλωσε λίγο, μὰ δὲν τὸν χώραγε ὁ τόπος.

—Μὰ τὶ ἀνθρωπος αὐτὸς ὁ δεσπότης μας! Νὰ ἥθει ὁ ἔδιος καὶ νὰ μὴ μοῦ πεῖ τὶ ἥθελε! Σίγουρα κάποιο σοβαρὸ λόγο θὰ εἶχε. Δὲν γίνεται. Θὰ κάνω τὰ πάντα τα γιὰ νὰ τὸν ἔξυπηρετήσω.

‘Ο ἀρχαῖος ύμνος «Πληρωθήτω»

Τοῦ Δ. Ἀνατολικώτου, ἐπιμελητοῦ «Διπτύχων»

1. Ό ύμνος. Στὰ «Διπτύχα» τοῦ ἔτους 2007 σημειώνεται ὅτι μετά τὸ «Ἐδομεν τὸ φῶς» σέ κάθε θεία Λειτουργία πρέπει νὰ ψάλλεται καὶ ὁ ύμνος «Πληρωθήτω» (Διπτύχα, 22 Φεβρουαρίου, σελ. 66: «Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν “Πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ”, ὁ χορὸς τὸ Πληρωθήτω τὸ στόμα ἡμῶν, ὡς ἐν πάσῃ λειτουργίᾳ, τελείᾳ ἥ προηγιασμένη»), πλὴν τῆς διακαυνησίμου ἑβδομάδος. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ύμνος αὐτὸς δὲν εἶναι σήμερα εὐρύτερα γνωστός (παρέμεινε σὲ μοναστηριακὴ κυρίως χρήση), παρατίθεται ἐδῶ.

‘Ηχος β’ (ἢ πλ. α’)

- 1 Πληρωθήτω τὸ στόμα ἡμῶν αἰνέσεως σου, Κύριε,
- 2 ὅπως ὑμνήσωμεν τὴν δόξαν σου,
- 3 ὅτι ἡξιώσας ἡμᾶς μετασχεῖν
- 4 τῶν ἀγίων ἀθανάτων καὶ ἀχράντων σου μετρήσων
- 5 στήριξον ἡμᾶς ἐν τῷ σῷ ἀγιασμῷ,
- 6 ὅλην τὴν ἡμέραν μελετᾶν τὴν δικαιοσύνην σου
- 7 ἀλληλούια, ἀλληλούια, ἀλληλούια.

2. Μαρτυρίες. Ό ύμνος εἶναι ἀρκετά ἀρχαῖος, παλαιότερος τοῦ «Ἐδομεν τὸ φῶς». Ψάλλεται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 7ου αἰῶνος («Πασχάλιον χρονικόν»), ὑπάρχει σὲ λειτουργικὰ εὐλητάρια, εὐχολόγια καὶ τυπικὰ ἀπὸ τοῦ 12ου αἰῶνος καὶ ἔξης, ἐνῷ παραλλαγή του βρίσκομε στὴν ἀρχαιοτάτη λειτουργία τὴν ἐπ’ ὄνόματι τοῦ ἀγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου. Δὲν μνημονεύεται τὸ «Πληρωθήτω» σὲ κάποιες ἑκδόσεις τοῦ 19ου αἰῶνος, ὅπως στὰ τυπικὰ τοῦ Κωνσταντίνου (1838 καὶ 1851) καὶ τοῦ Γ. Βιολάκη (1888). Υπάρχει ὅμως σὲ ἄλλες ἑκδόσεις ἑκείνης τῆς ἐποχῆς, ὅπως στὸ Μέγα Εὐχολόγιον ἑκδόσεως Βενετίας τοῦ ἔτους 1862 (μνημονεύεται στὴν σελ. 159), στὴν «Ἀκολουθία τῶν ἑκκλησιαστικῶν διατάξεων» (Βενετία 1801), καὶ σὲ μεταγενέστερες ἑκδόσεις ἑνοριακῆς χρήσεως μέχρι τοῦ ἔτους 1930 περίπου. Φαίνε-

ται ὅτι κάποτε ἄρχισε νὰ ἐκτοπίζεται τὸ «Πληρωθήτω» ἀπὸ τὸ «Ἐδομεν τὸ φῶς», ἀν καὶ παρέμειναν ἀμφότερα σὲ παράλληλη χρήση στὶς μὲν ἐνορίες (σὲ μερικὲς ἔστω) μέχρι τὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνος στὶς δὲ μονὲς ὡς σήμερα.

Στοὺς νεωτέρους χρόνους οἱ λειτουργικὲς ἔρευνες ἐπεσήμαναν τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα ἐπαναφορᾶς τοῦ ύμνου «Πληρωθήτω». Ἡ ἐπίδραση τῆς ζώσης μοναστηριακῆς παραδόσεως τοῦ Ἀθωνος μὲ τὶς τελούμενες σὲ πολλοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς ἀγρυπνίες «ἀγιορειτικοῦ τύπου», οἱ ἀείμνηστοι καθηγητὲς Δημήτριος Μωραΐτης, Παναγιώτης Τρεμπέλας καὶ Ἰωάννης Φουντούλης μὲ τὶς δημοσιεύσεις καὶ εἰσηγήσεις τους, ἀλλὰ καὶ ἡ γνωριμία μὲ τὴν λειτουργικὴν παράδοσην ἀλλων ὀρθοδόξων ἑκκλησιῶν ποὺ ἐπίσης διατηροῦν τὸν ύμνο (Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας, Σλαυτικὲς Ἐκκλησίες) δημιούργησαν πρόσφορο ἔδαφος γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀρχαίας τάξεως. Ἐτοί τὸ «Πληρωθήτω» περιέχεται πλέον στὸ νέο «Ἐγκόλπιον ἀναγνώστου καὶ ψάλτου», τὸ ὅποιο κυκλοφορεῖ «ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καταρτισθὲν ὑπὸ τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Παπαγιάννη καὶ ἐκδιδόμενο ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία. Ἐπίσης ἀναφέρεται καὶ στὸ νέο Ἱερατικόν, ἐνῷ ὑπάρχει καὶ στὸ κείμενο τῆς θείας Λειτουργίας ποὺ δημοσιεύεται στὸ διαδίκτυο στὴν ἐπίσημη ἴστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπομένως οἱ ψάλτες δύνανται καὶ ὀφείλουν νὰ ψάλλουν τὸν συγκεκριμένο ύμνο, ἐφ’ ὅσον ὑπάρχει καὶ ἡ πρὸς τοῦτο συνοδικὴ ἐγκριστῇ.

3. Παραλλαγές. Εὔκολα μπορεῖ νὰ ἐλεγχθεῖ ἡ ὀρθότης τῶν διαφόρων παραλλαγῶν τοῦ «Πληρωθήτω», διότι ὁ ύμνος εἶναι κατ’ οὐσίαν διασκευὴ τῶν στίχων 8 καὶ 24 τοῦ ψαλμοῦ 70 («Συμβολή», ἐπιθεώρησις τοῦ ἑκκλ. Τυπικοῦ, τ. 13, σ. 4). Σὲ νεώτερες ἑκδόσεις ἀναγράφεται στὸν 2ο στίχο τοῦ ύμνου ὅπως ἀνυμνήσωμεν ἀντὶ ὅπως ύμνησωμεν, στὸν 5ο τάρησον ἀντὶ στήριξον καὶ στὸν 6ο μελετῶντας ἀντὶ με-

λετᾶν. Τὸ ψαλμικὸ κείμενο ἔχει ὅπως ύμνησω, ἀφα τὸ ὅπως ἀν ύμνησωμεν ἢ ἀνυμνήσωμεν εἶναι ἐσφαλμένο. Οἱ παλαιὲς λειτουργικὲς ἑκδόσεις ἔχουν τοὺς τύπους ύμνησωμεν, στήριξον καὶ μελετᾶν, τὸ ἴδιο καὶ ἡ ἔκδοση τοῦ συλλειτουργικοῦ τῆς Ἰ. μ. Σιμωνίου Πέτρας, καὶ αὐτὸι οἱ τύποι εἶναι ἀξιόπιστοι, διότι προέρχονται ἀπὸ ζῶσα λειτουργικὴν παράδοσην. Τὸ παρηλαγμένο κείμενο νεωτέρων ἑκδόσεων προέρχεται ἀπὸ τὴν «Ἐκλογὴ ἐλληνικῆς ὀρθοδόξου ύμνογραφίας» τοῦ Π. Ν. Τρεμπέλα (σ. 189), ὁ ὅποιος λαμβάνει τοὺς ύμνους ὅχι ἀπὸ χειρόγραφα ἀλλὰ ἀπὸ ἑκδόσεις ἀλλων, κυρίως ξένων (Migne, Baumstark, Νέιλου Βοργία τῆς Κρυπτοφέρης), οἱ ὅποιοι ἀποδειγμένως ἐνίστε ἀλλοιώνουν τὰ κείμενα αὐθαιρέτως, δῆθεν πρὸς ἀποκατάστασιν αὐτῶν, ἢ στηρίζονται σὲ χειρόγραφα ἐκτὸς τῆς ἑκκλησιαστικῆς παραδόσεως.

Μεταξὺ τῶν ἑκδόσεων ποὺ ἀκολουθοῦν τὴν παλαιὰ λειτουργικὴν παράδοσην ὑπάρχει διαφορὰ μόνο στὸν στίχο 4 τοῦ ύμνου. Ἐπικρατέστερη εἶναι ἡ παραλλαγὴ μετασχεῖν τῶν ἀγίων μυστηρίων σου (Συλλειτουργικὸν Σιμωνόπε-

τρας), ἵσως ὡς συντομότερη. Ἀνωτέρω παρετέθη ἡ ἐκτενέστερη παραλλαγὴ, ἡ ὅποια ἐπικρατοῦσε στὶς ἑκδόσεις τῆς Βενετίας καὶ σὲ μονὲς τῆς Αἰτωλοακαρνανίας. Τὸ ἀλληλούια στὸ τέλος τοῦ ύμνου εἶναι τριπλό, ὅπως κανονικῶς συνέβαινε σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ ἀρχαῖα κινωνικά.

4. Πρακτικὴ χρησιμότης. Μὲ τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ «Πληρωθήτω» ἀποκαθίσταται ἡ ἀρχαία τάξη, δίδεται ἡ εὐχέρεια στὸν ἰερέα νὰ μεταφέρει ἀνετα καὶ προσεκτικὰ τὰ τίμια δῶρα στὴν πρόθεση (ἰδίως ἀν λειτουργεῖ ἀνευ διακόνου), κατανοοῦμε ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸ «Πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ» δὲν ἔχει θέση τὸ πολὺ μεταγενέστερο «Ἐύλογητὸς ὁ Θεός» («Συμβολὴ» ἔνθ’ ἀνωτέρω), ἀλλὰ ἡ εὐχὴ «Τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου... ὁ πληρώσας πᾶσαν... οἰκονομίαν, πλήρωσον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης» (τῆς ὅποιας ἀλλωστε ἀκροτελεύτιον εἶναι τὸ «πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ») νοηματικῶς συνδεομένη μὲ τὸ «Πληρωθήτω τὸ στόμα ἡμῶν αἰνέσεώς σου», καὶ τέλος μποροῦμε νὰ προβληματισθοῦμε γιὰ τὶς μαρτυρίες λειτουργικῶν κειμένων ὅτι ἡ συστολὴ τῶν τιμίων δώρων ἐγίνετο κάποτε σ’ αὐτὸ τὸ σημεῖο καὶ πάντως πρὸ τῆς ἀπολύτεως.

ἀναγραφέντα στὸ Περιοδικό σας, γιὰ τὴν σωστὴ ἐνημέρωση τῶν ἀσφαλισμένων.

‘Ο Γενικὸς Διευθυντής
Βασίλειος Δερμεντζίδης

Πρός: Τὸ Περιοδικὸ «ΕΝΟΡΙΑ»

Θέμα: Περὶ Δημοσιεύματος στὸ Περιοδικό σας

1. Κύριε Μωραΐτη, σᾶς γνωρίζουμε ὅτι τὰ ἀναγράφομενα στὸ περιοδικὸ «Ἐνορία» τῆς 10/3/2007 γιὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ μεσολαβεῖ γιὰ τὴ χορήγηση τοῦ ἐφ’ ἀπαξ στοὺς συνταξιούχους εἶναι ἀνακριβές, καθ’ ὅσον δὲν ξεπερνᾶ τὸν τέσσερις (4) μῆνες ἀπὸ τὴ λήψη τῆς συνταξιοδοτικῆς πράξεως τοῦ συνταξιούχου, ἀσφαλισμένου στὸ Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.

2. Τὴν παροῦσα ἀνακοίνωσην παρακαλοῦμε νὰ δημοσιεύσετε στὸ περιοδικό σας.

3. Τὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος» παρακαλεῖται νὰ δημοσιεύσει τὴν παροῦσα καὶ προηγούμενη ἀνακοίνωση.

‘Ο Γενικὸς Διευθυντής
Βασίλειος Δερμεντζίδης

‘Απὸ τὸ Ταμεῖο Προνοίας Ὁρθοδόξου Εφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.), λάβαμε καὶ δημοσιεύσμε τὶς ἀκόλουθες ἐπιστολές:

Πρός: Τὸ Περιοδικὸ «ΕΝΟΡΙΑ»

Θέμα: Περὶ Δημοσιεύματος στὸ Περιοδικό σας

1. Κύριε Μωραΐτη, μετὰ τὸ δημοσίευμα τῆς Παγκληρικῆς - Παλαιᾶς ἀγωνιστικῆς κίνησης ποὺ φιλοξενεῖτε στὸ Περιοδικό σας (ἔτος 62ο, φύλλο 1011 τῆς 15/2/07) καὶ τῶν παρατηρήσεων σας ἐπ’ αὐτοῦ, σᾶς γνωρίζουμε τὰ παρακάτω: α) Δὲν ὑπάρχουν ἑκκρεμοῦντα ἐφ’ ἀπαξ ποὺ αἰτήθηκαν τὸ ἔτος 2004 οὔτε καὶ τοῦ 2005. β) Τὸ Ταμεῖο τώρα ἐπεξεργάζεται ἐφ’ ἀπαξ συντάξιον μὲ τὰ πλήρη δικαιολογητικά (Συνταξιοδοτικὴ Πράξη) καὶ τὰ αἰτηθέντα γιὰ τὸ 2006 (Ν. 3232/04).

2. Παρακαλῶ νὰ ἐπανορθώσετε τὰ ἐσφαλμένως

Ο ΚΑΤΗΧΗΤΗΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Πατρική λειτουργία καὶ πατρότητα τοῦ Θεοῦ

‘Αναφορικά μὲ τὴν πατρική λειτουργία τοῦ Κατηχητοῦ θὰ ἥθελα νὰ κάνω λόγο γιὰ τὴν πατρότητα τοῦ Θεοῦ Πατέρα γιὰ τὸν ὄποιο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πάλι μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ἀπ’ αὐτὸν «πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς ὄνομαζεται». (Ἐφεσίους 3, 15). Εἰναι δὲ μόνιμη ἀναφορὰ γιὰ ὄποιον θελήσει νὰ λάβει τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα καὶ νὰ ἀναλάβει νὰ λειτουργήσει ως πατέρας. Εἴτε βιολογικὸς πατέρας (γεννήτορας) εἴναι αὐτός, εἴτε ἀρχηγὸς μιᾶς οἰκογένειας, προστάτης καὶ φροντιστής, εἴτε πνευματικὸς πατέρας, εἴτε πατέρας ἐνὸς λαοῦ καὶ ἔθνους. Δὲν ἔχει περιθώρια νὰ ξεφύγει γιατὶ κάποτε θὰ δώσει λόγο γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὄποιον ἀσκησε αὐτὴν τὴν πατρικὴ ἔξουσία ἢ τὴν γονικὴ μέριμνά του.

Κάτι, ὅμως, ποὺ εἶναι πολὺ σημαντικό στὸν τρόπο ποὺ θὰ λειτουργήσει ό Κατηχητὴς εἶναι γιὰ τὸ πῶς θὰ μεταφέρει τὴν ἔννοια τῆς πατρότητας τοῦ Θεοῦ στὸ σημερινὸ παιδὶ ποὺ ζεῖ σὲ μία κοινωνία, ἡ ὁποία ἀμφισβητεῖ τὴν πατρότητα.

Εἶναι χαρακτηριστική ἡ ἀποστροφὴ τοῦ ποιητῆ Γ. Βερίτη, ὅταν ἐκφράζει τὴν ἀποφασιστικὴ στάση τῶν νίων τῆς ἀποστασίας στὸ στίχο γιὰ τὸν Θεὸν «Δένθα σὲ ποῦμε πιὰ πατέρα» ἢ τοῦ Πάμπλο Νερούδα ποὺ σὲ μία παραλλαγὴ τοῦ «Πάτερ ήμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» ἀπευθύνεται στὸν Μπολιβάρ, ἔθνικὸν ἥρωα τῆς Βολιβίας ποὺ ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς, ὅταν πιὰ ἔιχε σκοτωθεῖ, λέγοντας «Πατέρα μας ποὺ βρίσκεσαι στὴ γῆ».

Χαρακτηριστικό δεῖγμα μιᾶς τέτοιας στάσεως, ή όποια διαγράφει μεμιᾶς μία όλοκληρη λαϊκή παράδοση που θεωροῦσε τὴν εὐχὴν τῶν γονέων, τῶν ἀνοδόχων ἀλλὰ καὶ τῶν πνευματικῶν πατέρων, σὰν κάτι τὸ λίαν ἀπαραίτητο γιὰ νὰ προκόψει κάποιος στὴν ζωὴ του, ἀποτελεῖ τὸ σύγχρονο λαϊκὸ τραγούδι στὸ διόπιο ή τραγουδόστρια ἀντὶ τοῦ «δὶ’ εὐχῶν τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν» ἐπικαλεῖται μόνο τοὺς ἀγίους ἑαυτούς μας, δεῖγμα τῆς αὐτονομίας τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, καὶ λέγει: «Δὶ’ εὐχῶν τῶν ἀγίων ἡμῶν». Πῶς, λοιπόν, θὰ τιμήσουμε τοὺς πατέρες μας καὶ τὴν πατρότητα γενικά, ὅταν ὁ θεσμὸς βάλλεται τόσο ἀπὸ τοὺς συγχρόνους μας ἀνθρώπους;

Είναι ἀλήθεια ότι ζοῦμε σὲ μία κοινωνία χωρὶς

Τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου

ι. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

πατέρες (vaterlose Gesellschaft). Έτσι τουλάχιστον τὴν ἔχουν ὄνομάσει. Οἱ ἀνδρες, δηλαδή, ὅλοι καὶ παιίρνουν ἀποστάσεις ἀπὸ μία συνειδητὴ πατρότητα. Τοὺς προκύπτει περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ τὴν ἐπιδιώκουν, σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς γυναικες ποὺ ὅσο καὶ νὰ παιίρνουν τὶς ἀποστάσεις τους ἀπὸ μία τεκνογονία, ὅταν τὴν θελήσουν, τὴν ἀναζητοῦν πάσῃ θυσίᾳ. Οἱ γονεῖς γενεικά, περισσότερο ὅμως οἱ πατέρες, διιστάζουν νὰ ἀναλάβουν δυναμικὰ τὸν πατρικό τους ρόλο. Κάποτε τὸ παιδὶ βρίσκεται μπροστὰ σὲ μία ἔλλειψη καὶ ἡ εἰκόνα ποὺ μπορεῖ νὰ σχηματίσει εἶναι λεψή, ἐλλιπής. Πολλοὶ ὄμιλοῦν γιὰ τὴν Προδοσία τῶν Πατέρων.

Πολὺ περισσότερο δύσκολο εἶναι νὰ φθάσει τὸ παιδὶ σὲ μία εἰκόνα τοῦ Θεοῦ Πατέρα ὅταν ἔχει βιώσει μία κακή πατρικὴ εἰκόνα. Ἐδῶ τίθεται τὸ ξήτημα τῆς σχέσης μεταξὺ γονεūῶν εἰκόνων καὶ πατρότητας τοῦ Θεοῦ καὶ εὐλογο εἶναι τὸ ἐρώτημα, ποιά μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ σημασία τῆς ἀπουσίας τῶν γονέων ἢ τῶν ἐμπειριῶν ἀπὸ κακοὺς γονεῖς γιὰ τὴ διαμόρφωση τῶν σχέσεων τοῦ παιδιοῦ ἢ τοῦ ἐνηλίκου μ' ἔνα Θεὸ πατέρα;

Χρειάζεται μεγάλη προσοχή γιατί νὰ μὴ περιπέσουμε σὲ άκροτητες ώς πρὸς τὸ ζῆτημα αὐτό. Γιατί ύφισταται ὁ κύνδυνος εἴτε νὰ μὴ λάβουμε καθόλου ύπόψη η̄ νὰ μὴ παρατηρήσουμε τυχὸν ἐλλείψεις τῆς πατρικῆς η̄ γονεϊκῆς παρουσίας καὶ τὶς τυχὸν ἐπιπτώσεις τους πάνω στὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, εἴτε νὰ τὶς λάβουμε ύπερβολικὰ ύπόψη. Σὲ τέτοιο στημεῖο, ὥστε μερικοὶ νὰ φθάνουν νὰ ύποστηρίζουν, ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀποκαλύψουμε τὸν Θεὸν τῆς Ἀγάπης, τὸν Θεὸν Πατέρα σ' ἐκεῖνο τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ ὅποιο ἔλευψε τὸ εὐεργέτημα νὰ ἔχει «ἀληθινοὺς γονεῖς».

Θὰ μπορούσαμε νὰ ἐπισημάνουμε τρεῖς κύριες στάσεις ως πρὸς τὸ ζήτημα ποὺ συζητοῦμε.

Ἡ πρώτη ἀπαισιόδοξῃ: τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ γίνει ὅταν ἔνα παιδί δὲν ἐδοκίμασε τὴ γονεϊκὴ ἀγάπη καὶ δὲν θαύμασε τοὺς γεννήτορές του ἢ ἔστω καὶ τὰ ὑποκατάστατά τους.

Ἡ δεύτερη αἰσιόδοξῃ: ὑποστηρίζει, ὅτι τίποτε ἄλλο δὲν μπορεῖ νὰ εύνοήσει τὴν ἀναζήτηση ἀν ὅχι τὴν ἀνακάλυψη τοῦ Θεοῦ Πατέρα ὃσο ἡ στέ-

ρηση τοῦ ἐπίγειου πατέρα καὶ μητέρας.

Η τρίτη τέλος, τῶν ἀδιαφόρων, πού θεωροῦν ὅτι αὐτὴ ἡ κατάσταση δέν μπορεῖ νὰ ἔχει κανενὸς εἴδους ἐπιπτώσεις στὴν κατήχηση ἢ διαποίμανση, δεδομένου ὅτι ὁ οὐράνιος Πατέρας εἶναι τελείως ἄλλης τάξεως ἀπὸ τὸν ἐπὶ γῆς πατέρα ἢ μητέρα.

Καμία ὅμως ἀπὸ τις ἀναφερθεῖσες τρεῖς στάσεις δὲν φαίνεται νὰ ἴκανοποιεῖ ἀληθινά.

Στὴν πρώτη μποροῦμε ν' ἀντιτάξουμε, ὅτι ὁ Θεός στὴν ὑπερβατικότητά του, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ γῆινες μορφές γιὰ νὰ γίνει καταληπτός: ὡς ἀνθρώπινῃ πατρότητᾳ προέρχεται, σύμφωνα μὲ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ δὲν συμβαίνει τὸ ἀντίθετο (Ἐφεσίους 3, 15).

μανεῖ τοῦ αὐτού τοῦ (Ἐφεσιοὺς 3, 15).

Στὴ δεύτερη θέση μποροῦμε ν' ἀντιστρέψουμε πώς μία ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ποὺ δὲν θὰ θεμελιωνόταν παρὰ πάνω σὲ μία ἀπογοήτευση ἢ σὲ ἔνα κενό, θὰ κινδύνευε πολὺ στὸ νὰ ὁδηγήσει σ' ἔναν πατέρα τῆς ἀναπληρώσεως, τῆς εἰκασίας, γιὰ τὸν ὄποιο θὰ μπαίναμε στὸν πειρασμὸ νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν ἴδια λέξη τοῦ Φρόντη μι-

λώντας γιατί «πατέρα τῆς αὐταπάτης».

Στήν τρίτη θέση, τέλος, θὰ μπορούσαμε νὰ
ἀπαντήσουμε πώς ή ἀπογούτευση τοῦ παιδιοῦ,
ώς πρὸς τοὺς γεννήτορές του, πολὺ περισσότερο
μιὰ ἐγκατάλεψη, μιὰ ἀπόρριψη, κακὴ μεταχεί-
ρηση, θὰ ξεπηδήσουν ἀναγκαστικὰ στὸν ἐσωτε-
ρικό του κόσμο, τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ τοῦ κάνουμε
λόγο γιὰ τὸν Θεὸν ὡς πατέρα: Θὰ ἥταν σὰν νὰ πέ-
φταμε στὸν ἀγγεισμὸ ἢ σκεφτόμαστε διαφο-
ρετικά. Πρέπει, λοιπόν, νὰ θεωρήσουμε, ὅτι ἡ
στέρηση ἐνὸς ὄμαλοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλο-
ντος εἶναι δυνατὸ νὰ ἔχει πραγματικὲς ἐπιπτώ-
σεις πάνω στὴν εἰκόνα ποὺ θὰ σχηματίσει τὸ
ἄτομο ἀναφορικὰ μὲ τὴ θεία πραγματικότητα
καὶ τὸ σχέδιο ἀγάπης τοῦ Θεοῦ του.

Τὸν νὰ λάβουμε ὅμως ὑπόψη αὐτὸν τὸ μειονέκτημα δὲν ἀπαιτεῖ μὲν κανένα τρόπο νὰ ἀπαρηθοῦμε μία Ἀποκάλυψη, που ὅχι μόνο θὰ τὴν εὐχόμαστε γιὰ τὸ συγκεκριμένο πρόσωπο, ἀλλὰ που ἀντικειμενικά εἶναι ἀληθινὴ ἀν τὴν δοῦμε κάτω ἀπὸ τὴν ὁπτικὴ γωνία καὶ προοπτικὴ τοῦ κατηχητῆ: πῶς θὰ μποροῦσε συνεπῶς νὰ τὴν ἀρνηθεῖ ὁ τελευταῖος;

Διαπιστώνεται, πάνω στά πράγματα, πώς ὅταν αὐτὴ ἡ Ἀποκάλυψη προσφέρεται μὲ τρόπο ἀκριβὴ καὶ λεπτὸ ὄχι μόνο δὲν πέφτει στὸ κενό, δὲν τραυματίζει τὸ ἄτομο, δὲν ὑφίσταται παραμορφώσεις ποὺ θὰ φοβόμαστε, ἀλλ' ἀντίθετα καθιστᾶ τὸ παιδὶ ἡ τὸν ἔφηβο εύτυχισμένο καὶ τὸν βοηθάει ν' ἀνθίσει. Τὴν χαίρεται βαθειά καὶ παρὰ τὶς ἀρνητικὲς δικές του ἐμπειρίες, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀνοιχτεῖ στὸ βασικὸ χριστιανικὸ μυστήριο τοῦ Θεοῦ Πατέρα καὶ τῆς τριαδικῆς Του ζωῆς, ζωῆς στὴν ὁποίᾳ μᾶς συνάπτει πάντα ἡ Χάρη, καθιστώντας μας υἱοὺς ἐξ υἱοθεσίας αὐτοῦ τοῦ Ἰδιου τοῦ Θεοῦ. Γιὰ κάτι τέτοιο θὰ ἥταν ἀρκετὸ ἀν λαβαίναμε ὑπόψη τὸ γεγονὸς ὅτι κάθε ἀνθρωπὸς φέρει μέσα του, μὲ τρόπο ἐμφύτο, τὴν ἐπιθυμία νὰ συμμετάσχει στὴ ζωὴ τοῦ Θεοῦ.

Μὲ αὐτὰ ποὺ ἀνέφερα πιὸ πάνω αἰσθάνομαι
ὅτι φωτίστηκε λίγο περισσότερο τὸ ζήτημα ποὺ
διαπραγματεύμαστε μὲ τρόπο τέτοιο ὥστε νὰ
μπορέσει ὁ Κατηχητής νὰ ἐπιδείξει μία ρεαλι-
στικὴ στάση στὸ πρόβλημα ποὺ πραγματικὰ
ὑφίσταται σήμερα. Κι ἀν ὁ Ἰδιος δὲν μπορεῖ νὰ
γίνει ἡ νὰ θεωρηθεῖ πατέρας, νὰ καταλάβει καὶ
νὰ δώσει νὰ καταλάβουν οἱ ἄλλοι ποῦ ὑπάρχει ἡ
ἀληθινὴ πατρότητα. Ως ἀληθής παιδαγωγὸς νὰ
ξέρει ποὺ θὰ παραπέμψει καὶ πρὸς τὰ ποῦ καθο-
δηγεῖ ὅταν ἐναγωνίως τοῦ ἀπαιτοῦν: «δεῖξον ἡμῖν
τὸν πατέρα» (Ιωάννου 14, 8)!

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ

Hμνημεώδης φράση τοῦ ἀγίου Νικολάου Καβάσιλα «ἡ Ἑκκλησία σημαίνεται ἐν τοῖς μυστηρίοις» (Ἐρμηνεία τῆς Θείας Λειτουργίας, λη', 1) προορίζεται νὰ συνοδεύει κάθε ἑνέργεια καὶ πράξη μας. Σηματοδοτεῖ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιο καλούμαστε νὰ ὑπάρχουμε καὶ νὰ σκεφτόμαστε. Περιγράφει τοὺς ἄξονες καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ ἥθους. Μὲ ἄλλα λόγια, κάθε στιγμὴ καὶ κάθε πτυχὴ τῆς Λατρείας μας καλεῖται νὰ ἀποπιέει σύναξη, δπως ἔξ ἀρχῆς ὁνομαζόταν καὶ ἡ Λειτουργία καὶ ἡ Ἑκκλησία.

Οἱ αἰῶνες κύλησαν καὶ τὸ «καταστατικό»

Γιὰ νὰ φανερώνεται ἡ Ἑκκλησία

αὐτὸ τῆς Λατρείας μας ξεχάστηκε. Ζητήματα τάξεως καὶ ἐπιφανείας κυριάρχησαν. Ἐπιπλέον, ἔνα ἀπὸ τὰ συχνότερα καὶ βασικότερα σφάλματα ἡμῶν τῶν κληρικῶν εἶναι ὅτι σήμερα πλέον θεωροῦμε τὰ περισσότερα προβλήματα τῆς Λατρείας μας θέματα τυπικοῦ. Ἐνῶ στὴν πραγματικότητα πρόκειται γιὰ προβλήματα στὴν Ἑκκλησιολογία.

Τὸ ἄρθρο αὐτὸ δὲν στοχεύει σὲ ὑποτίμηση τοῦ τυπικοῦ, στὸ ὅποιο χρωστᾶμε τουλάχιστον τὴν ἀπαραίτητη αὐτοπειθαρχία μας καὶ τὴν ἐνότητα τῆς λειτουργικῆς πράξης. Ὁταν τὸ τυπικό μᾶς ζητᾶ νὰ ποῦμε σαράντα φορὲς τὸ «Κύριε ἐλέησον» θὰ τὶς ποῦμε ἔστω καὶ ἀν βαριόμαστε ἦ δὲν βρίσκουμε νόημα· οὔτε εἴκοσι οὔτε τριάντα. Καὶ ἡ ὑπακοή μας αὐτὴ θὰ ἐπισύρει εὐλογία. Ἀλλὰ δὲν ὅμιλοῦμε περὶ αὐτοῦ τώρα.

“Οταν μὲ πνεῦμα μαθητείας ρωτοῦμε εἰσηγητές σὲ ιερατικές συνάξεις ἦ μεγαλυτέρους κληρικούς πῶς κάνουμε τὸ α ἷ τὸ β καὶ πότε κ.λπ., ἔκτὸς ἐλαχίστων ἔξαιρέσεων τὸ πνεῦμα

τῶν ἑρωτήσεων μας θεωρεῖ δεδομένο ὅτι κάπου στὸ τυπικὸ ὑπάρχει ἡ περίπτωση γιὰ τὴν ὅποια ἐνδιαφέρομαστε, ὅποτε ὁ εἰδήμων θὰ μᾶς ἐνημερώσει καταλλήλως. Στὴν πραγματικότητα μιμούμαστε τοὺς μαθητὲς ποὺ ζητοῦν ἔτοιμες ἀπαντήσεις καὶ μόλις ἀρχίσει ὁ δάσκαλος νὰ ἔξηγει τὸ γιατί, ἀρχίζουν νὰ πλήττουν. Μᾶς ἐνδιαφέρει συνήθως ἡ ἀμεση χρήση τῶν πληροφοριῶν καὶ ὅχι τὸ πῶς καὶ γιατί φθάσαμε ἐδῶ ποὺ εἴμαστε. Φαίνεται ὅτι δυσκολεύμαστε στὴν κριτικὴ σκέψη ἷ δὲν ἔχουμε μάθητι νὰ τὴν καλλιεργοῦμε.

Βεβαίως ἡ πολυπλοκότητα τῆς ιστορικῆς ἔρευνας, προστῆς μόνο στοὺς εἰδικούς, μᾶς ἀποθαρρύνει ἀπὸ τὸ νὰ ζητᾶμε περισσότερες

έξηγήσεις καὶ δικαιολογημένα. Δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ παρακολουθήσουμε τὶς περιπέτειες τῶν χειρογράφων ἷ τῶν λειτουργικῶν συνηθειῶν τῆς μακραίωντης πορείας τῆς Ἑκκλησίας μας. “Ομως δὲν διαφαίνεται γύρω μας ἀρκετὰ ἡ ἀγωνία γιὰ τὸ ποιὰ πρακτικὴ ὑπηρετεῖ τὴν ἀλήθεια τῆς Ἑκκλησίας, πῶς αὐτὴ θὰ σημαίνεται», δηλαδὴ θὰ φανερώνεται, μὲ τὶς ἑνέργειές μας. Δὲν ἀκούγονται ἑρωτήσεις καὶ διαπιστώσεις τοῦ τύπου «ποιό νόημα ἔχει αὐτὸ ποὺ κάνουμε;» ἷ «ταιριάζει στὴν ούσια τῆς Ἑκκλησίας;» ἷ «πῶς θὰ ἔλθουμε πιὸ κοντὰ μὲ τοὺς λαϊκοὺς ἀδελφούς μας;» ἷ «αὐτὴ ἡ λειτουργικὴ πρακτικὴ νοιώθω νὰ μὲ ἀποξενώνει ἀπὸ τὸ Ἑκκλησίασμα» κ.ο.κ. Τὸ τραγικὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι, τελικὰ γνωρίζω τί πρέπει νὰ κάνω, ἀλλὰ ἀγνοῶ γιατί τὸ κάνω.

Ἔσως νὰ πρόκειται γιὰ τὴν πηγὴ καὶ τὴν οὕτων τῶν λειτουργικῶν σφαλμάτων. Ἀποκομμένοι ἀπὸ τὴν Ἑκκλησιολογικὴ σκέψη, ἷ μᾶλλον ἀπὸ τὸ Ἑκκλησιολογικὸ φρόνημα ἀφοῦ αὐτὸ τὴ γέννησε, θεωροῦμε ὅτι ως λειτουργοὶ λογοδοτοῦμε σὲ κάποιο βιβλίο ποὺ περιέχει μία συγκεκριμένη ἀσάλευτη τάξη. Δὲν μᾶς περινάει ἀπὸ τὸ μυαλὸ ὅτι σὲ τελευταία ἀνάλυ-

Τὰ ἑρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ερατοῦ 11, Παλλήνη 153 51 ἷ στὸ thermosv@otenet.gr.

ση λογοδοτοῦμε στὸν Χριστὸ ποὺ μεριμνᾷ γιὰ τὸ σῶμα Του, ἀλλὰ καὶ στὰ ἰδια τὰ μέλη Του, τὸν ἀδελφούς μας, γιὰ τοὺς ὅποιους τελικά μᾶς χαρίσθηκε ἡ δωρεὰ νὰ λειτουργοῦμε.

“Ἄν αὐτά μᾶς φαίνονται κάπως ἀφηρημένα, ἀς τὰ κάνονται ἀπλούστερα. Ὁταν τελοῦμε ἔνα ἀγιασμό, γιατί ραντίζουμε τὰ ἔπιπλα καὶ τὰ πατώματα καὶ ὅχι τοὺς ἀνθρώπους;

Ἔσως δὲν μᾶς περινὰ ἀπὸ τὸ μυαλὸ ὅτι πράττομε ἔτσι. Ἄν τὸ καλοσκεφθοῦμε, ὅμως, θὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι συχνὰ ἀρκούμαστε ἀπλῶς νὰ τηρήσουμε τὸ τυπικὸ ραντίζοντας τὸν περιβάλλοντα χῶρο σταυροειδῶς, ἀλλὰ λησμονοῦμε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ συμμετέχουν στὸ τυχὸν ἔργο: ἐκπαιδευτικούς (σὲ σχολεῖο), ὑπαλλήλους (σὲ γραφεῖο ἷ κατάστημα), ὅμιλητές (σὲ ἐκδήλωση ποὺ θὰ ἀκολουθήσει) κ.λπ. Ἀλλὰ γι' αὐτοὺς γίνεται ὁ ἀγιασμός! Χρειάζεται νὰ μᾶς δώσει σχετικὴ ἐντολὴ τὸ τυπικό;

Πρακτικά, τί σημαίνει ἔγνοια γιὰ τὴν Ἑκκλησιολογία; Σημαίνει ἀγωνία νὰ παραμένουμε ἐνωμένοι μὲ τὸ Ἑκκλησίασμα καὶ νὰ ἀναπέμπουμε κοινῇ τῇ φωνῇ, ὥστε νὰ μὴ λέμε ἀλλα ἐμεῖς καὶ ἀλλα αὐτοὶ διὰ τοῦ ψάλτη ταυτόχρονα. Δὲν εἶναι νοητὸ νὰ λέγονται παράλληλα καὶ ταυτόχρονα λόγια στὴ Θεία Λατρεία. Ο λειτουργὸς δὲν δικαιοῦται νὰ ἔξαιρει τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὴν ἀκρόαση ὅσων ψάλλει ὁ λαός, διότι καὶ αὐτὸς προσεύχεται μὲ ἐκεῖνα τὰ λόγια. Ὅπως τονίζει ὁ χρυσορρήμων Ἰωάννης, ὁ ἑραστὴς τῆς Ἑκκλησιολογίας καὶ τῆς εὐχαριστίας, «συγκεντρώνονταν στὴν ἀρχαίᾳ ἐποχῇ ὅλοι καὶ ἔψαλλαν ἀπὸ κοινοῦ. Αὐτὸ πράττομε καὶ τώρα... Μιὰ φωνὴ πρέπει νὰ ἀκούγεται πάντοτε στὴν Ἑκκλησία, ἀφοῦ εἶναι ἔνα σῶμα. Γι' αὐτὸ καὶ μόνο ἐκεῖνος ποὺ ἀναγινώσκει ὅμιλει. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ποὺ εἶναι ἐπίσκοπος ὑπομένει καὶ κάθεται σωπαίνοντας. Καὶ ὅταν ψάλλει ὁ ψάλτης ψάλλει μόνος. Καὶ ἀν ὑποψάλλοντος ὅλοι, ἷ φωνὴ ἔξερχεται σὰν ἀπὸ ἔνα στόμα. Καὶ αὐτὸς ποὺ ὅμιλει ὅμιλει μόνος» (Ομιλία λα' εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους, 6-7, ΕΠΕ 18A, 515,523.)

Ἔγνοια γιὰ τὴν Ἑκκλησιολογία σημαίνει νὰ μὴν ἡ συχάζουμε μὲ τὴ θύμηση ἐκείνων, τῶν μὴ τακτικῶν πιστῶν, ποὺ βρέθηκαν εὐκαριοτακά στὸ ναό, καὶ «δέν δίνοντας δεκάρα» γιὰ τὸ ἀν τηρήσαμε προσεκτικὰ τὸ τυπικό, ὅσο καί-

γονται γιὰ τὸ ἀν θὰ συναντήσουν Λατρεία φιλόξενη γι' αὐτούς. Ἄν δηλαδὴ θὰ λάβουν ἀπὸ ὅλους ἐμᾶς τοὺς «παλιούς» τὸ μήνυμα πῶς ὑπάρχει χῶρος καὶ γι' αὐτούς.

Σημαίνει ἐπίσης νὰ καταπολεμήσουμε μὲ κάθε τρόπο, ἥπιο στὴν ἀρχὴ καὶ δυναμικὸ ἀν χρειαστεῖ, τὴν ἔξωπραγματικὴ τάση κάποιων ψαλτῶν νὰ ἔκτελοῦν ἀργὰ μέλη στὶς ἐνορίες, ἀλλὰ καὶ τὴν (συγχωρέστε με) δαιμονικὴ συνήθεια τους νὰ ἀλλοιώνουν τὸν ρυθμὸ κάποιου τροπαρίου, ὅταν ὁ λαὸς ἀρχίσει νὰ τὸ συμψάλλει προκειμένου νὰ τὸ συνεχίσουν μόνοι τους, αὐτονομημένοι θλιβεροὶ μονωδοὶ ποὺ δὲν μιαίνονται ἀπὸ τὸ όχλο...

Σημαίνει ἀκόμη μετοχὴ στὸ φρόνημα μὲ τὸ ὅποιο θρηνολογεῖ πάλι ὁ μέγας Χρυσόστομος: «Ἀλλίμονο, τὰ πολύτιμα τῆς Ἑκκλησίας κατάντησαν σκέτα σχήματα, ὅχι ἀλήθεια· ἀλλίμονο, τὰ σύμβολα αὐτοῦ τοῦ χώρου ἔχουν μείνει στὰ λόγια... Γι' αὐτὸ δὲν γνωρίζουμε, διότι τὰ θεωροῦμε μόνο ἀδειες κουβέντες (τύπον ρημάτων), καὶ δὲν κατανοοῦμε» (Γ' ὅμιλα εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαῖς, 4, ΕΠΕ 22,145). Ἀναφέρεται ἐδῶ στὴν εἰρήνη τὴν ὅποια εὐχεταὶ ὁ λειτουργὸς εὐλογώντας καὶ ὅ ποια ἔπειπε νὰ ἀποτελεῖ τὴν κύρια ἔγνοια μας τὴν ὥρα ἐκείνη, ἀφοῦ αὐτὴ συνιστᾶ καὶ συγκροτεῖ τὸ ἵδιο τὸ γεγονός τῆς Ἑκκλησίας καὶ τὴν οὐσία τῆς Θείας Λειτουργίας. Ἀντ' αὐτοῦ ἐμεῖς –κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ– «χανόμαστε» σὲ ποικίλους λογισμούς, ἐνίστε καὶ λογισμούς ποὺ ἀντιμάχονται τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀγάπη. Ἀλλὰ τὸ τυπικὸ τὸ τηροῦμε, καὶ ἐνίστε δίνονται μάχες γι' αὐτό!

Πολλὰ ἀλλα σημαίνει ἀκόμη ποὺ δὲν τὰ χωρᾶ ὁ τόπος, ὅσα καταργοῦν τὴ «λατρεία νόμου» ποὺ ἐγκαταστάθηκε ἀνεπαισθήτως μέσα στὰ Ἀγια τῶν Ἀγίων. “Οσο ἡ Ἑκκλησιολογικὴ μας συνειδητη ὑποβαθμίζεται, τόσο τὰ λατρευτικὰ λόγια λειτουργοῦν μέσα μας ως τύπος ρημάτων, ως ἀδειες κουβέντες. Οσο –ἀντίθετα– ἡ σχέση μας μὲ τὸν σημερινὸ ἀνθρωπὸ ζωτανεύει καὶ γίνεται ὑπηρετική, τόσο ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ φανερώνεται, ἡ Ἑκκλησία δοξάζεται, καὶ ὁ οὐρανὸς πανηγυρίζει. Διότι δόξα τῆς Ἑκκλησίας ἀποτελοῦν τὰ ἐναρμονισμένα ἐν ἀγάπῃ μέλη της. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Θεός ἐδήλωσε στὸν προφήτη Ὦσηέ: «Ἐλεος θέλω καὶ ὅχι θυσίες, ἐπίγνωση Θεοῦ καὶ ὅχι όλοκαντώματα» (6:6).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Τεραποστολή, στά 1χνη τοῦ Χριστοῦ

Ο έκλεκτός λειτουργιολόγος π. Δημήτριος Τζέρπος, ό όποιος προσφάτως κατέλαβε τήν βαθμίδα τοῦ Αναπληρωτοῦ Καθηγητοῦ στὸ Τμῆμα Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Αθηνῶν, παρουσιάζει πρὸς τοὺς μελετητές τῶν ζητημάτων τῆς Θείας Λατρείας τὴν νέα μελέτη τοῦ μὲ τίτλο «Η ὥρα τοῦ θανάτου καὶ ἡ ἀκολουθία εἰς ψυχορραγοῦντα». Η μελέτη ἔξεδόθη ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Τῆνος» (Αθῆναι, 2007) στὴν σειρὰ τῶν Συγχρόνων Λειτουργικῶν Προβληματισμῶν καὶ ἔχει τὸν διαφωτιστικὸν ὑπότιτλο: Συμβολὴ στὴ Μελέτη τοῦ Βυζαντινοῦ Εὐχολογίου. Στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου ὁ συγγραφεὺς ἔξηγει τὸν σκοπὸν τῆς συγγραφῆς: «Υπάρχει ἔνα χρονικὸ διάστημα κατὰ τὶς ἔσχατες στιγμὲς τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ όποιο, ὅταν ὁ θινήσκων περιέρχεται σὲ κατάσταση ἀναισθησίας καὶ ἀπώλειας συνειδήσεως, χάνει ὄριστικὰ καὶ τὴ δυνατότητα συμμετοχῆς στὴ Θεία Κοινωνίᾳ. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς τὸ μόνο τὸ όποιο ἀπομένει μέχρι τῆς τελευτίας ἐκπνοῆς εἶναι οἱ ὑπέρ αὐτοῦ προσευχές τῆς Ἑκκλησίας, πράγμα τὸ όποιο γίνεται ἀπολύτως ὑπέρ ζώντων καὶ κεκομημένων. Μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ ἡ ἐμπειρεχομένη στὸ Βυζαντινὸ Εὐχολόγιο Ἀκολουθία εἰς Ψυχορραγοῦντα ἀποτελεῖ τὴ σημερινὴ ἐκφραστὴ τῶν προσευχῶν, μὲ τὶς όποιες ἀνέκαθεν ἡ Ἑκκλησία συμπαρίσταται στὰ τέκνα τῆς, κατὰ τὶς ἔσχατες αὐτὲς στιγμὲς τοῦ ἐπίγειου βίου. Τὸ πόσο δὲ ὑπαρκτὴ εἶναι καὶ σήμερα ἡ ποιμαντικὴ αὐτὴ ἀνάγκη ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἀκολουθία αὐτὴ διατηρήθηκε σὲ λειτουργικὴ χρήση καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γενομένη γνωστὴ παρέμβαση ἐπὶ τῶν Νεκρωσίμων Ἀκολουθῶν τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου, συμπεριλαμβάνεται δὲ καὶ στὴν μὲ ἔγκριση τῆς Τερᾶς Συνόδου τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κυκλοφορούμενη ἐκδόση τοῦ ισχύοντος Μικροῦ Εὐχολογίου». Στὸ κεφάλαιο «Συμπεράσματα-Προτάσεις» τοῦ βιβλίου παρατίθεται λεπτομερῶς ἡ λειτουργικὴ τάξη τῶν εὐχῶν καὶ ψαλμῶν ποὺ πρέπει νὰ ψάλλονται κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν εἰς Ψυχορραγοῦντα. Παρατίθεται

ἐπίσης Παράρτημα Κεμένων καὶ Εἰκόνων καθὼς καὶ πλούσια βιβλιογραφία.

Τὸ Φαλτήριον σὲ νεοελληνικὴ ἀπόδοση

Απὸ τὴν δόκιμη θεολογικὴ γραφίδα τοῦ Καθηγητοῦ Αθανασίου Δεληκωστοπούλου προέρχεται ἡ Νεοελληνικὴ Ἀπόδοση τοῦ Ψαλτηρίου, ἡ όποια ἥδη κυκλοφορεῖται σὲ Δ' ἐκδοση λόγω τῆς θετικῆς ὑποδοχῆς καὶ ἀποδοχῆς ἀπὸ τὸν κλῆρο καὶ τὸν λαὸ τῆς ἀνὰ τὸν κόσμο ἐλληνοφώνου Ὁρθοδοξίας. Τὸ πρωτότυπο κείμενο βασίζεται στὸ αὐθεντικὸ ἀρχαῖο ἐλληνικὸ κείμενο τῆς μεταφράσεως τῶν Εβδομήκοντα ποὺ ἐκδόθηκε σὲ ὅγδοι ἐκδοση στὴ Βενετία καὶ ἀνατυπώθηκε ἐν Αθήναις τὸ 1877 «κατ' ἔγκρισιν τῆς Ἅγιας του Χριστοῦ Μεγάλης Ἑκκλησίας», δηλαδὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Η Νεοελληνικὴ Ἀπόδοση εἶναι γραμμένη ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ Αθανάσιο Δεληκωστοπούλο σὲ στρωτὴ καὶ γλαφυρὴ καθομιλουμένη δημοτικὴ χωρὶς ἀκρότητες, ἐντὸς δὲ παρενθέσεων γίνεται καὶ σύντομη θεολογικὴ ἔρμηνεία, ὅπου τοῦτο ἀπαιτεῖται. Στὴν ἐκδοση αὐτὴ προτάσσονται συγχαρητήριοι ἐπιστολὲς τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, τῶν Προκαθημένων τῶν τριῶν Πρεσβυτερικῶν Πατριαρχείων, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Αθηνῶν καὶ πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου, τῶν Μακαριωτάτων Ἀρχιεπισκόπων πρώην Κύπρου κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου καὶ πολλῶν Ὁρθοδόξων Μητροπολιτῶν. Ο συγγραφεὺς μᾶς θυμίζει στὸν Πρόλογό του ὅτι οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαβὶδ κατέχουν ἔχωριστὴ θέση τόσο στὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἑκκλησίας μας ὥστε καὶ στὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν πιστῶν. Η θέση αὐτὴ δὲν ὀφείλεται μόνον στὴν ποιητικὴ τους μορφὴ καὶ τὴ σύντομη διατύπωσή τους, ἀλλὰ κυρίως στὴν ποικιλία τῶν θεμάτων ποὺ ἀναφέρονται στὰ αἰώνια προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ στὰ ἔντονα συναισθήματα ποὺ οἱ Ψαλμοὶ ἔγειρουν στὴν ἀνθρώπινη ψυχή. Σημειώνουμε ὅτι ἡ κεντρικὴ διάθεση τοῦ βιβλίου γίνεται ἀπὸ τὰ βιβλιοπλατεῖα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

΄Ανιστόρητες βολές κατὰ τοῦ Κλήρου

Καὶ πάλι μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Έθνικῆς Ἐπετέου τῆς 25ης Μαρτίου ἀκούσθηκαν ἀπὸ ἀνιστόρητα καὶ ἐμπαθῆ χείλη κατηγορίες καὶ ἀνακρίβειες σχετικὰ μὲ τὸν ρόλο τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου κατὰ τὴν Τουρκοκρατία καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση. Ἐπειδὴ καλύτερα ἀπὸ ἐμᾶς γνώριζαν τὰ πράγματα ἐκεῖνοι ποὺ τὰ ἔζησαν ἀπὸ κοντὰ καὶ οἱ όποιοι ἀγωνίσθηκαν γιὰ τὴν Ἑλευθερία, κρίνω σκόπιμο νὰ ξαναδιαβάσουμε τί γράφει σχετικῶς ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Κολοκοτρώνη Φώτιος Χρυσανθόπουλος ἡ Φωτάκος στὴν σελίδα 25 τῶν Ἀπομνημονευμάτων του: «Ο Ελληνικὸς Κλῆρος ἥτο πρωριτισμένος ἀνιψιόν διὰ νὰ εὐρεθῇ τόσον φιλόπατρις καὶ νὰ σώσῃ ὀλόκληρον τὸ Εθνος. Διότι ἄμα ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία ἔχαθη, ὁ κλῆρος ἐδέχθη τὴν κηδεμούναν ἔθνους ἀπροστατεύουν, καὶ μὴ ἔχοντος ἄλλο στήριγμα καὶ ἀλλην παρηγορίαν, εἰμὴ μόνον τὴν θρησκείαν. Ο Κλῆρος ἐσυμβούλευε καὶ ἐνοικέτει τὸ ἀπηλπισμένον Εθνος τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ὑπομονήν. Ο λαὸς εὶς τὴν θρησκείαν του εύρισκε τὴν ἀνάπαυσίν του, ὑποφέρων ὅλα τὰ δεινὰ τῆς τυραννίας μαζὶ μὲ τὸν κλῆρον του. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν πρώτος ὁ κλῆρος ἐφάνη εἰς τὸν ἀγώνα μὲ τὸν σταυρὸν καὶ μὲ τὴν σπάθην εἰς τὰς χεῖρας διὰ νὰ σώσῃ τὸ πλανημένον πούμινον καὶ νὰ δόηγήσῃ αὐτὸς εἰς τὴν ἐλευθερίαν του φυσικῶς, πολιτικῶς καὶ θρησκευτικῶς. Αὐτὸς ἐφύλαξε τὰ γράμματα καὶ τὴν γλώσσαν». Καὶ γιὰ ἐκείνους ποὺ λέγονται ὅτι δὲν ὑπάρχουν γραπτές μαρτυρίες γιὰ τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο θυμίζουμε τὴν σχετικὴ παρατήρηση τοῦ Φωτάκου στὴν σελίδα 36 τοῦ ίδιου βιβλίου: «Μόνοι των οἱ Ἑλληνες ἐφόροιταιν διὰ τὴν παιδείαν, ἡ όποια συνίστατο εἰς τὸ νὰ μανιθάνουν τὰ κοινὰ γράμματα, καὶ ὀλίγην ἀριθμητικὴν ἀκανόνιστον. Ἐν ἐλλείψει δὲ διδασκάλου ὁ ἵερεὺς ἐφόροιταιε περὶ τούτου. Όλα αὐτὰ ἐγίνοντο ἐν τῷ σκότει καὶ προφυλακτὰ ἀπὸ τὸν Τούρκους». Βεβαίως μετὰ τὸ 1700 καὶ σὲ ὄρισμένες μόνον πόλεις λειτουργησαν καὶ φανερὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα, ὅμως τοῦτο δὲν ἀναιρεῖ τὴν σκληρή πραγματικότητα ὅτι σὲ δύσκολες ἐποχὲς -τοσας καὶ παραλληλα μὲ τὰ φανερὰ σχολεῖα χρειάσθηκε ἡ κρυφὴ παιδεία μὲ πρωτεργάτη τὸν παπά καὶ τὸν καλόγερο. Κι ὅταν ἀκόμη τὸ κτύριο τοῦ σχολείου ἦταν φανερὸ τὸ περιεχόμενο ἐπρεπε νὰ εἶναι κρυφό, διότι μιλοῦστε γιὰ τὰ περασμένα μεγαλεῖα καὶ γιὰ τὴν ἀνάγκη ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους.

Οι νέοι καὶ τὸ Πάσχα

Παλαιότερα τὰ Ἀναγνωστικὰ καὶ τὰ Νεοελληνικὰ Κέμενα ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς Ἐκπαideύσεως περιείχαν πολλὰ καὶ ὡραῖα ἀναγνώσματα γιὰ τὸ πνευματικὸ περιεχόμενο τῆς Μεγάλης Έβδομάδος, γιὰ τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς ποὺ συνδέονται μὲ τὴν πίστη μας, γιὰ δόσα ἔγραψαν μεγάλοι λογοτέχνες καὶ ποιητὲς ποὺ ἐνεπιεύσθησαν ἀπὸ τὰ Πάθη καὶ τὴν Ἀσταση τοῦ Κυρίου. Σὲ πολλὰ σχολεῖα θυμοῦμα ὅτι οἱ καθηγητὲς τῆς Ωδικῆς μάθαιναν στὰ παιδιὰ ὑμνους τῆς Μεγάλης Έβδομάδος καὶ ἔπι τοὺς ἔδιναν τὴν χαρὰ νὰ κατανοοῦν καλύτερα τὶς Ἀκολουθίες τῶν Ἅγιων Ήμερῶν. Σήμερα τὰ πράγματα ἔχουν γίνει πιὸ πεζά καὶ οἱ ἀναφορὲς στὴν Ωρθοδοξία εἶναι ἐλάχιστες μὲ ἔξαιρεση τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν. Πρέπει δὲν νὰ βοηθήσουμε τὰ παιδιά μας νὰ ἔρχονται στὸν Ναοὺς πυκνότερα καὶ συχνότερα, ίδιως δὲ σὲ τέτοιες χρονιάρες μέρες. Κληρικοί, γονεῖς, ἔκπαιδευτικοί, κατηχητές, λοιποὶ συγγενεῖς ἀς κάνουμε ὅτι μποροῦμε γιὰ τὰ ἐνσταλάξουμε στὴν ψυχὴ τὸν περί παρασκευαστικό μήνυμα τῶν ήμερων. Άς μὴν στερήσουμε ἀπὸ τοὺς ἀγχωμένους νέους της ἐποχῆς μας τὸ ξεδίψασμα ἀπὸ «πηγὴν ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον». ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Προκήρυξη Διαγωνισμοῦ

Η Ι. Μ. Φιθιώτιδος προκήρυξε Καλλιτεχνικὸ Διαγωνισμὸ Ζωγραφικῆς καὶ Ἀγιογραφίας μὲ θέμα: «Ορθόδοξη ἀπεικόνιση τοῦ Μ. Βασιλείου Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας», μὲ σκοπὸ νὰ ἀποδοθεῖ ἡ ὄρθοδοξη εἰκόνα γιὰ τὸν Ἅγιο Βασίλειο, σὲ ἀντιδιαστολὴ μὲ τὴν ἀλλοιωμένη κοσμικὴ ἀπεικόνιση, ποὺ κυκλοφορεῖ κατὰ τὶς ἐορτὲς τῶν Χριστογέννων καὶ τοῦ ἔτους. Τὸ ἔργο πρέπει νὰ ἀποτυπώνει τὴν ὄρθοδοξη μορφὴ τοῦ Ἅγιου Βασιλείου, ως ἀρχιερέως, χωρὶς μήτρα, μὲ τὰ διακριτικὰ ὅμως τοῦ ἐπισκόπου, μέσης ἡλικίας. Πίσω ἀπὸ αὐτὸν θὰ εἰκονίζεται ἡ Βασιλειάδα καὶ θὰ πλαισιώνεται ἀπὸ τοὺς ἐλεημόνες καὶ διακονούμενους (παιδιά, χῆρες, φτωχούς, ἀρρώστους κ.λπ.). Τὸ ἔργο πρέπει νὰ παραδοθεῖ στὴν Ι. Μητρόπολη ἔως τὶς 31 Αὔγουστου 2007. Γιὰ περισσότερες πληροφορίες οἱ ἐ

ΝΕΑ ΕΦ' ΑΠΑΞ

- Όνομα/νυμο: Ι.Θ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15989 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 49.758,39
- Όνομα/νυμο: Α.Λ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15990 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 49.226,53
- Όνομα/νυμο: Ι.Π. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15991 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 2 / Συντάξιμα έτη: 29-2-12 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 35.616,08
- Όνομα/νυμο: Γ.Μ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 15992 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 9 / Συντάξιμα έτη: 18-9-27 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 18.706,30
- Όνομα/νυμο: Α.Κ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15995 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 33-10-22 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 41.860,41
- Όνομα/νυμο: Π.Χ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15996 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 45.207,55
- Όνομα/νυμο: Δ.Α. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 15997 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 10 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 17.197,39
- Όνομα/νυμο: Ε.Κ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 15998 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 32-7-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 42.223,35
- Όνομα/νυμο: Π.Μ. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 15999 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 3 / Συντάξιμα έτη: 29-10-21 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 42.817,02
- Όνομα/νυμο: Ν.Φ. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16000 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-8-26 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 35.476,58
- Όνομα/νυμο: Γ.Π. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16001 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 51.441,49
- Όνομα/νυμο: Α.Π. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16002 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 50.015,72
- Όνομα/νυμο: Ε.Β. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16003 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-4-27 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 35.207,08
- Όνομα/νυμο: Γ.Δ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16004 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 49.289,22
- Όνομα/νυμο: Α.Σ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16005 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 5 / Συντάξιμα έτη: 26-11-4 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 26.550,74

- Όνομα/νυμο: Ι.Κ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16006 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-11-1 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 31.061,72
- Όνομα/νυμο: Σ.Π. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16007 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 28-0-26 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 35.319,40
- Όνομα/νυμο: Δ.Μ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16008 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 23-6-13 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 25.455,83
- Όνομα/νυμο: Η.Κ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16010 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 44.935,76
- Όνομα/νυμο: Θ.Δ. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16011 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-11-6 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 31.209,68
- Όνομα/νυμο: Χ.Α. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16012 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 43.321,91
- Όνομα/νυμο: Δ.Π. / Κατηγορία: Γ' / Α.Μ.Β.: 16014 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-6-17 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 50.082,89
- Όνομα/νυμο: Α.Σ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16016 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 45.355,00
- Όνομα/νυμο: Ν.Δ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16017 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 27-9-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 33.532,01
- Όνομα/νυμο: Π.Π. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16018 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 8 / Συντάξιμα έτη: 19-10-18 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 18.697,12
- Όνομα/νυμο: Α.Π. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16019 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 50.449,41
- Όνομα/νυμο: Γ.Ν. / Κατηγορία: Α' / Α.Μ.Β.: 16020 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 4 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 51.455,96
- Όνομα/νυμο: Δ.Π. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16021 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 1 / Συντάξιμα έτη: 29-10-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 32.770,55
- Όνομα/νυμο: Η.Σ. / Κατηγορία: Β' / Α.Μ.Β.: 16022 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 3 / Συντάξιμα έτη: 35-0-0 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 49.284,75
- Όνομα/νυμο: Ε.Β. / Κατηγορία: Δ' / Α.Μ.Β.: 16023 / Μισθολογικό κλιμάκιο: 7 / Συντάξιμα έτη: 22-7-20 / Ποσό 'Εφ' ἀπαξ: 22.208,70

ΒΙΒΛΙΟ
παρουσίαση

Άγιορείτον Τερομονάχον π. Άλεξιον (Trader)
Καρακαλλιτού
ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΔΕΗΘΩΜΕΝ

Ο συγγραφέας τού πολὺ ένδιαιφέροντος καὶ έξαιρετικὰ χρησίμου αὐτοῦ βιβλίουν, Τερομόναχος τώρα τῆς Ι. Μ. Καρακάλλου τού Ἅγιου Ὁρους, γεννήθηκε σὲ οἰκογένεια Μεθοδιστῶν στὴν Ἀμερική, ὅπου σπούδασε Χημεία καὶ Θεολογία. Κατόπιν ἦλθε στὴ Θεσσαλονίκη γιὰ περαιτέρω σπουδές, γνώρισε τὸ Ὁρος καὶ ἐγκαταβιώνει πλέον ἐκεῖ. Ἡδη στὴν πατρίδα του γνώρισε τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὴν ἀσπάσθηκε. Ἀπό τότε ἄρχισε μακροχρόνια ἔρευνα γιὰ νὰ διατυπώσει ἐμπειριστωμένη θεολογικὴ ἀπάντηση στὸ προτεσταντικὸ αἱρετικὸ κίνημα τῶν Πεντηκοστιανῶν καὶ γενικὰ τῶν «Χαρισματικῶν». Ή ἔρευνά του κατέληξε στὸ βιβλίο αὐτό. Εἶναι χαρακτηριστικὸ τὸ ὅτι ὁ

συγγραφέας ἀντιμετωπίζει τὴν ἐν λόγῳ αἴρεση μέσα ἀπὸ τὴν προοπτικὴ τῆς παράδοσης τοῦ Ἡσυχασμοῦ, τὴν σπουδολικὴ στάλη τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅπως σημειώνει στὸν Πρόλογό του ὁ π. Μεταλληρός. Τὸ σημαντικότερο εἶναι ὅτι στὸ βιβλίο ἔκειθαρίζεται πῶς οἱ πολὺ πολλές ἔρμηνεις γιὰ τὸ «χάρισμα τῶν γλωσσῶν» οὔτε λίγο οὔτε πολὺ ὀφείλονται σὲ παραπομένες μεταφράσεις ἀγιογραφικῶν χωρίων, στὰ ὅποια στηρίχθηκαν. Παράλληλα ἔξηγεῖται τὸ μήνυμα καὶ ἡ σημασία τοῦ χαρίσματος τῆς γλωσσολαλίας μὲ τὴν ἀσκητικὴ παράδοση, καθὼς ὁ π. Άλεξιος ἔχει ἀφομοιώσει καὶ ἀξιοποιεῖ τὴν μακραίωντη ἀγιορείτηκη ἴστορία καὶ πινευματικότητα. Τὸ βιβλίο χωρίζεται σὲ δύο μέρη. Στὸ πρῶτο, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα κεφάλαια, ἀναλογεῖται «Γιατί ἡ Ἐκκλησία τῆς Πεντηκοστῆς εἶναι ἡ Ἅγια Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία». Στὸ δεύτερο, ποὺ τιλοφορεῖται «Οι Πεντηκοστιανὲς Ἐκκλησίες», γίνεται ἀναφορὰ στὴν ἴστορια καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ Πεντηκοστιανοῦ Κυρήματος καθὼς καὶ τὰ κύρια δόγματά τους. ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΑΙΣΚΟ
παρουσίαση

Χριστός Τσιαμούλης
(Πιστιτούτο ο Άγιος Μάξιμος δ Γραικός)
ΔΩΔΕΚΑΟΡΤΟ

Ἡ ζωὴ μας ἔπαιψε νὰ ἔχει λόγους νὰ γιορτάζει. Ἰσως γιατὶ γέμισε ἡ κάθε μας μέρα μὲ τόσες ἄχαρες στιγμὲς καὶ ἔξαναγκασμούς, μὲ τόση ἀπουσία συγκίνησης ποὺ πάψαμε νὰ ἔχουμε φωτεινὰ πρόσωπα. Ὁστόσο τὰ αἰτήματα τῆς ψυχῆς μας, ζητοῦν κάθε μέρα τὸ μερίδιο τοῦ οὐρανοῦ ποὺ μᾶς ὀναλογεῖ καὶ ὀνειρευόμαστε. Ή γιορτὴ στέκει λίγο πιὸ ψηλά, περιμένοντας τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ στρέψουμε τὸ βλέμμα μας πρὸς αὐτήν, γιὰ νὰ μᾶς ἀποκαλυφθεῖ. Τὸ δάκρυντο καὶ τὸ χαμόγελο τοῦ Χριστοῦ θὰ ὀδηγήσει τὴ σκέψη μέσα ἀπὸ τὴν ἀνάμνηση τῆς ζωῆς Του καὶ ἡ

ἀποκάλυψη θὰ ἔρθει γιὰ αὐτὸύς ποὺ τὴν ἐπέλεξαν. Θὰ ἀποκαλυφθεῖ τὸ ἀληθινό μας πρόσωπο μέσα ἀπὸ τὸ δικό Του πρόσωπο ποὺ μοιάζει μὲ τὸ πρόσωπο καθὲ ἀνθρώπου ποὺ πάτησε σὲ αὐτὴ τὴ γῆ. Θὰ ἀποκαλυφθεῖ τὸ νόημα τῆς ζωῆς μας καθὼς ἀκολουθοῦμε τὰ δικά Του βήματα ἀπὸ τὴν ἀθωότητα ὡς τὴν ὁδύνη καὶ τὴν λύτρωση. Θὰ ἀποκαλυφθεῖ καὶ ὁ τόσο τρομαχικὸ διαφορετικὸ συνάνθρωπος ποὺ καθρεφτζόμαστε καὶ πολλαπλασιάζεται στὸ πρόσωπο του τὸ φῶς ἢ τὸ σκοτάδι μας. Καὶ καθὼς παρακολουθοῦμε πάνω ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη τὰ δώδεκα βήματα τῆς ζωῆς Του, θὰ μᾶς ἀποκαλυφθεῖ τελικὰ ὁ λόγος τῆς γιορτῆς, ποὺ εἴναι ἡ αἰώνια χαρὰ τῆς κοινῆς μας ἀγάπης. Ο Χριστός Τσιαμούλης μὲ τὸ «Δωδεκάορτο» ολοκληρώνει ἔνα κύκλο μουσικῆς ἐμπειρίας καὶ ἀναζήτησης: Λαϊκά ἀκούσματα ποὺ ἀποδίδονται μὲ σύγχρονο τρόπο καὶ παραδοσιακές ὀρχήστρες ποὺ συνεργάζονται καὶ συνταιριάζονται φυσικά μὲ τὰ συνήθη εύρωπαικά ὅργανα, δείχνοντας πῶς ἡ Ἑλληνικὴ παράδοση μπορεῖ νὰ περνᾷ μέσα ἀπὸ τὸ σύγχρονο γίνεσθαι τῆς μουσικῆς καὶ νὰ ἀλληλοεπηρεάζεται, γεννώντας καινούργια ἀκούσματα ἀπὸ τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου ὡς τὴν Πεντηκοστή.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

«Ἐὰν τὶς διψᾶ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω»

ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

(Ιω. ζ' 37-38)

Τὸ Ἀγιον Πνεῦμα δίνεται ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ προσφέρεται στὴν Ἐκκλησίᾳ Του. Γ’ αὐτὸ καὶ δὲν νοεῖται Πεντηκοστὴ χωρὶς τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς τὶς ὑπόλοιπες Δεσποτικὲς Εορτές, χωρὶς τὰ Πάθη καὶ τὴν Ἀνάστασή Του. Δὲν νοεῖται Ἐκκλησίᾳ «Πεντηκοστιανή», γιατὶ δὲν σαρκώθηκε τὸ Ἀγιον Πνεῦμα, ἀλλὰ ὁ Λόγος, τὸ Δεύτερο Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ἡ Ἐκκλησίᾳ εἶναι τὸ Σῶμα Του καὶ σὲ Αὐτὸν ἐπαναπαύεται τὸ Ἀγιον Πνεῦμα. Τὸ Ἀγιον Πνεῦμα συγκροτεῖ τὴν Ἐκκλησίᾳ καὶ ὅπου ἐνεργεῖ θεωτικὰ ἐνώνει τὸν θεούμενο στὴν Ἐκκλησίᾳ, καὶ ποτὲ δὲν δημιουργεῖ μία παρα-έκκλησίᾳ.

Ο Χριστός-Μεσσίας κενώθηκε, ἔκλινε τοὺς οὐράνους, κατέβηκε στὴν γῆ, ἔγινε ἀνθρωπος καὶ ἔπαθε γιὰ μᾶς καὶ ἀναστήθηκε καὶ τώρα περιμένει τὴν δικῆ μας ἀνταπόκριση ἀπευθύνοντάς μας τὸ ποθητὸ «ἐρχέσθω πρός με». Μᾶς ἄφησε τὴν Ἐκκλησίᾳ Του καὶ τὸ Ἀγιον Πνεῦμα. Η Ἐκκλησίᾳ εἶναι πλήρης, ἀφοῦ εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, κατέχει τὴν διδασκαλία καὶ τὶς ἐντολές Του, συγκροτεῖται ἀπὸ τὸ Ἀγιον Πνεῦμα καὶ δὲν περιμένει κανέναν ἄλλον Μεσσία (μεστιανισμός), δὲν ἀναζητεῖ κάποια ἄλλη ἀλήθεια (γνωστικισμός - θεωρία σταδιακῆς ἀποκαλύψεως), δὲν προσβλέπει σὲ κάτι ἔξω ἀπὸ Αὐτήν (ἐκκοσμίκευση). Αὐτὰ εἶναι ξένα πρὸς Αὐτήν. Προσμένει μὲν τὸν Χριστὸ στὴν Δευτέρα Παρουσία Του, ἀλλὰ πλέον ὡς Κριτή.

Οὕτε βεβαίως ἐμεῖς ὡς πρόσωπα περιμένουμε Μεσσία. Ἀν γιὰ ὅποιονδήποτε λόγο, ἐνῷ εἴμαστε βαπτισμένοι, αἰσθανόμαστε κενό, ἀνασφάλεια, λύπη καὶ τὰ παρόμοια, ποὺ δηλώνουν ἔλλειψη ἢ ἀνίθεση πρὸς τὰ χαρίσματα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος («χαρά, ἀγάπη, εἰρήνη...», Γαλ. ε', 22-23), σημαίνει ὅτι δὲν μᾶς ἄγγειε ἡ Ἐσταυρωμένη Ἀγάπη, δὲν θελήσαμε νὰ βγούμε ἀπὸ τὴν φυλακή μας, δὲν κατανοήσαμε τὴν πληρότητα καὶ καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας σὲ σχέση μὲ τὴν δική μας κουφότητα καὶ ἀνεπάρκεια. Σημαίνει ὅτι δὲν ἀκούσαμε τὴν προτροπὴ τοῦ Χριστοῦ «ἐρχέσθω», δὲν πιστεύσαμε στὴν δύναμη Του καὶ τὴν ἀναγεννητικὴ ἐνέργεια τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, δὲν ἀπωθήσαμε τὴν ἀκηδία καὶ τὴν φιλαντία μας, δὲν γευθήκαμε ἀκόμη τὸ ἀναγεννητικὸ καὶ ζωντανὸ «ῦδωρ».

Ἄρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου,

Τεροκήρυκος Ι. Μ. Ναυπάκτου καὶ Ἅγ. Βλασίου

Ἡ προτροπὴ τοῦ Χριστοῦ «ἐρχέσθω» ἀλλάζει ὅλη τὴν προοπτική τῆς ζωῆς μας. Σήμερα πολλοὶ ἀνθρώποι θεωροῦν τὴν ζωὴν αὐτὴν ὡς φυσικὴ κατάσταση καὶ ψάχνουν τὴν χαρὰ καὶ τὴν πληρότητα στὴν ποσότητα καὶ τὴν ποικιλία τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς. Γ’ αὐτὸ τὶς λύπες τους τὶς ἀποδίδουν στὴν στέρηση τῶν ἀγαθῶν, στὴν μὴ ἔναλλασγὴ τῶν καταστάσεων, στὸν ἐπηρεασμὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὲν παύουν νὰ μάχονται γιὰ τὰ ἀγαθά, νὰ συγκρούονται μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ἀναμένουν κάτι τὴν κάποιον ποὺ θὰ ἔχει τὴν ἔξουσία νὰ τοὺς βοηθήσει στὴν προοπτικὴ αὐτή. Ο κοσμικὸς ἀνθρωπὸς (ἢ ὁ ἐκκοσμικευμένος Χριστιανός) δὲν σκέφτεται ὅτι ἡ λύπη ταιριάζει στὸν κόσμο αὐτὸ καὶ ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη τῆς Χάριτος τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ο Χριστιανός, ὅμως, δὲν παύει νὰ ζητεῖ ἀνελλιπῶς τὸν Χριστό, γιατὶ γνωρίζει ὅτι ὁ Χριστὸς νοηματοδοτεῖ καὶ χαριτώνει τὰ πάντα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, δίνει τὴν χαρὰ καὶ κάθε ἀγαθὸ καὶ αὐτὸ τὸ Ἀγιον Πνεῦμα.

Αὐτὴ ἡ ἀναζήτηση δὲν γίνεται μὲ μεστιανικὸ τρόπο, δηλαδὴ «γιατὶ δὲν ἐρχεται νὰ μᾶς σώσει», ἀλλὰ μὲ θεραπευτικὸ τρόπο, δηλαδὴ «ποιά πνευματικὴ ἀσθένεια ἔχω ἐγὼ ποὺ μὲ ἐμποδίζει νὰ ἀνταποκριθῶ στὸ κάλεσμά Του». Μέσα αὐτὴ τὴν προοπτικὴ μποροῦν νὰ γίνουν κατανοητὰ τὰ θαυμάσια λόγια τοῦ Πνεύματος ποὺ βιώθηκαν ἀπὸ τὸν ἀγίους Πατέρες ὡς ὁδὸς θεογνωσίας καὶ ἐκφράσθηκαν ὡς αὐτομεμψία: «πίστενε ἀκράδαντα ὅτι πάσχομε μόνο μέχρι νὰ ταπεινωθοῦμε. Μόλις ταπεινωθοῦμε ἐρχεται τὸ τέλος τῶν θλίψεων, γιατὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ... πληροφορεῖ τὴν ψυχὴ ὅτι σώθηκε» (ἄγιος Σιλονανὸς Ἀθωνίτης), «σέ κάθε πειρασμὸ νὰ μὴ κατηγορεῖς κάποιον ἄλλον ἀνθρωπὸ, ἀλλὰ μόνον τὸν ἔαντο σου, λέγοντας ὅτι γιὰ τὶς ἀμαρτίες μους μοῦ συμβαίνει αὐτό» (ἀββᾶς Ὄρ) κ.ἄ.

Σέ μᾶς ἀπομένει νὰ πορευόμαστε διὰ τῶν ἐντολῶν πρὸς τὸν Χριστὸ μὲ τὴν θερμὴ ἰκεσία «Κύριε, ἐλέησον». Αὐτὸς θὰ μᾶς προσφέρῃ καὶ τὸ ὃδωρ τὸ ζῶν καὶ θὰ γίνεται γιὰ μᾶς ἡ ὁδὸς γιὰ νὰ Τὸν φθάσουμε καὶ νὰ ξεδιψάσουμε.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες τοῦ Χρήστου Μπόνη
καὶ τῶν Τερψιθηνίων Μητροπόλεων

Ἐκδήλωση γιὰ τὸν Ε.Φ.Τ. τῆς ἐπαρχίας της διοργάνωσε ἡ Ι. Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως (12.02.07).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν Λιτανεία τῆς Εἰκόνας τῆς Παναγίας Τουρλιανῆς τὸ Σάββατο τὸν Ἀγίου Θεοδώρων ἀπὸ τὴν Ι. Μονὴ Ἀνω Μερᾶς στὴ Χώρα Μυκόνου (24.02.07).

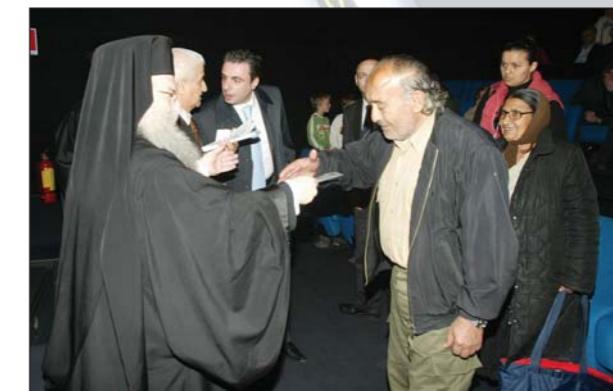
Ο Σεβ. κ. Νικόλαος καὶ οἱ ἵερεῖς ποὺ ἐλαβαν μέρος στὸ πρόσφατο Τεραπυκό Συνέδριο τῆς Ι. Μ. Φθιώτιδος (15.02.07).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν Χειροτονία τοῦ Διακόνου π. Νήφων, θεολόγου καὶ μοναχοῦ τῆς Ι. Μ. Βαρλαὰμ, εἰς Πρεσβύτερον (04.02.07).

Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στὸν Πανελλήνιο Μορφωτικὸ Σύλλογο Αθηνῶν (13.03.07).

Ο Σεβ. Θεοσαλονίκης προσφέρει δωροεπιταγές σὲ πολυτέκνους (03.04.07).